Veiligheidsregio
HOLLANDS MIDDEN
Samen sterk voor meer veiligheid!

Aan de Gemeenteraden van de deelnemende gemeenten aan de VRHM

t.a.v. de griffiers

Bezoekadres
Rooseveltstraat 4a
2302 BC Leiden

Postadres
Postbus 1123
2302 BC Leiden

Datum:	5 april 2018	Telefoon:	088 246 50 72	Bijlagen:	2
Ons kenmerk:	UIT-2018-75394	Fax:	088 246 50 01		
Uw kenmerk:		E-mail:	christa.vanweeren@brandweer.vrhm.nl		
Uw brief van:		Onderwerp:	Voorlopige Jaarstukken VRHM 2017		
Contactpersoon:	C. van Weeren		Graag bij correspondentie kenmerk en onderwerp vermelden.		

Geachte leden van de raad,

Aanbieding van de voorlopige-jaarstukken 2017
Het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM) biedt u hierbij de Voorlopige Jaarstukken 2017 van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Hollands Midden aan.

Jaarrekeningresultaat 2017
Het jaar 2017 is afgesloten met een negatief saldo van € 248.955:

Jaarrekeningsaldo	€	-/-248.955
Onttrekking aan de reserve Taakstelling Cebeon	€	-/-248.955
	€	-

Het Dagelijks Bestuur van 29 maart 2018 heeft ingestemd met de resultaatbestemming 2017 en besloten deze ter vaststelling voor te leggen aan het Algemeen Bestuur.

Duiding van het jaarrekeningresultaat 2017
De grootste afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn het gevolg van:

1. Hogere overige baten programma Brandweer € 867.000

De overige baten zijn onzeker en worden daarom in de programmabegroting voorzichtig geraamd. € 426.000 is ontvangen voor inkomsten personeel voor ziekte en detacheringen. Voor baten voorgaande jaren is € 305.000 ontvangen, hierin zit onder andere een correctie voor huisvestingslasten over meerdere jaren van € 150.000.

2. Hogere lasten programma Brandweer € 992.000

Naast het feit dat het financieel kader wordt beperkt door de afgesproken routekaart Cebeon, is het financieel negatief effect van de herijking van de BDuR met ingang van 2017 merkbaar. De realisatie van de bezuinigingsopgave 2016-2018 ligt grotendeels op koers. Ook in 2017 zijn grote inspanningen gepleegd om de vastgestelde bezuinigingsplannen te realiseren. Geconstateerd wordt wel dat de brandweer meer vrijwilligers nodig heeft om de paraatheid te kunnen waarborgen, dan becijferd ten tijde van het opstellen van de bezuinigingsvoorstellen rondom materieelreductie. Dit heeft vooralsnog geleid tot minder realisatie van de begrote besparingen. Daarnaast heeft ook de VRHM te maken met het effect van de substantiële verhoging van de pensioenpremie ABP. De toegekende indexatie in 2017 is zwaar onvoldoende om dit effect, inclusief de gevolgen van het Cao-akkoord, op te kunnen vangen. Bovendien is in 2017 een tweetal incidentele posten verwerkt als gevolg van een wijziging in de waarderingsgrondslagen en het treffen van een voorziening voor dubieuze debiteuren.

Het negatieve jaarrekeningsaldo is 0,45% van het lastenkader.

Concept rapport van bevindingen van de accountant

De jaarrekeningcontrole is afgerond, maar het gesprek met het bestuur heeft nog niet plaatsgevonden. Vanwege het ten onrechte niet Europees aanbesteden van een aantal overeenkomsten, is onze accountant voornemens een goedkeurende controleverklaring inzake getrouwheid en een controleverklaring met beperking inzake rechtmatigheid af te geven bij de jaarrekening.

Zienswijzeprocedure niet van toepassing

In verband met de wijziging in de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn gemeenschappelijke regelingen verplicht hun voorlopige-jaarstukken uiterlijk 15 april aan hun deelnemende gemeenten aan te bieden. Hiermee worden gemeenten in staat gesteld om hun jaarstukken compleet te maken op het onderdeel gemeenschappelijke regelingen. De zienswijzeprocedure die geldt voor de programmabegroting is niet van toepassing op de jaarstukken.

Communicatie richting het College van burgemeester en wethouders en het hoofd Financiën

Uw College en uw hoofd Financiën zijn tevens op de hoogte gesteld van de aanbieding van de jaarstukken 2017.

Vaststelling

De vaststelling van de jaarstukken staat op de agenda van de vergadering van het Algemene Bestuur op 28 juni 2018.

Hoogachtend,
Namens het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden

J.J. Zuidijk
Secretaris

Bijlagen:
1. Voorlopige Jaarstukken 2017
2. Concept-verslag van bevindingen Veiligheidsregio Hollands Midden

Veiligheidsregio
HOLLANDS MIDDEN
Samen sterk voor meer veiligheid!

Voorlopige Jaarstukken 2017

GEMEENTEN Hollands Midden
GHOR Hollands Midden
BRANDWEER Hollands Midden

In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken gemeenten, GHOR, brandweer, politie en andere partners samen aan de rampenbestrijding en crisisbeheersing in Hollands Midden.

Jaarstukken 2017

Datum: juni 2018

In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken gemeenten, GHOR, brandweer, politie en andere partners samen aan de rampenbestrijding en crisisbeheersing in Hollands Midden.

juni 2018

Inhoudsopgave

Jaarverslag 2017 3
Aanbieding jaarstukken 2017 4
Inleiding 9

Programmaverantwoording 11

1 Organisatie, missie en visie 11

2 Programma Brandweer 14

3 Programma Gemeenschappelijke Meldkamer 28

4 Programma Veiligheidsbureau 33

5 Programma Oranje Kolom 37

6 Paragrafen 40
6.1 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing (artikel 11 BBV) 40
6.2 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen (artikel 12 BBV) 43
6.3 Paragraaf financiering (artikel 13 BBV) 46
6.4 Paragraaf bedrijfsvoering (artikel 14 BBV) 50
6.5 Paragraaf verbonden partijen (artikel 15 BBV) 54

Jaarrekening 2017 55
Balans per 31 december 2017 56
Overzicht van baten en lasten over 2017 58
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 59
Toelichting op de balans per 31 december 2017 61
Toelichting op het overzicht van baten en lasten over 2017 72
Bijlage verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa-bijlage) 81

Overige gegevens 84
Voorstel resultaatbestemming 2017 86
Controleverklaring 87
Vaststellingsbesluit Jaarstukken 2017 92

Veiligheidsregio
HOLLANDS MIDDEN
Samen sterk voor meer veiligheid!

In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken gemeenten, GHOR, brandweer, politie en andere partners samen aan de rampenbestrijding en crisisbeheersing in Hollands Midden.

Jaarverslag 2017

Aanbieding jaarstukken 2017

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2017 aan van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Hollands Midden. De jaarstukken worden geagendeerd voor de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van 28 juni 2018. Op grond van het provinciaal toezichtregime worden de vastgestelde jaarstukken aangeboden aan het College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland.

Het aanbieden van het jaarverslag en de jaarrekening over 2017 biedt een goede gelegenheid om de belangrijkste resultaten te benoemen.

Wat hebben we bereikt in 2017
Het was een jaar waarin wederom een groot aantal ontwikkelingen in gang werd gezet. 2017 was ook het jaar waarin voor de doorontwikkeling van de organisatie het Organisatieplan is herzien. Het Organisatieplan beschrijft de opzet van de nieuwe organisatie. Belangrijkste verschil ten opzichte van de huidige situatie is dat het aantal sectoren wordt teruggebracht tot drie, te weten de sector Risico- en Crisisbeheersing, de sector Brandweerzorg en de sector Bedrijfsvoering. De nieuwe opzet heeft tot doel meer blos aan de te brengen op de wangen van de veiligheidsregio, meer verbinding in samenwerkende afdelingen aan te brengen en de organisatie compacter te maken. En, zoals aangegeven in het rapport van de visitatiecommissie, VRHM wil het multidomein meer en beter zichtbaar maken. Het organisatieplan is vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 7 december 2017. Na vaststelling van het organisatieplan is gestart met de werving en selectie van de leidinggevenden en de voorbereiding van de plaatsingsprocedure en het implementatieplan. De nieuwe organisatie start op 1 september 2018.

De paraatheid van de dienstverlening naar onze inwoners werd onverminderd gegarandeerd. Dit gebeurde door de directe inzet en de hulpverlening aan de inwoners door de organisatieonderdelen brandweer, gemeenschappelijke meldkamer en GHOR. Het Bureau Gemeentelijke Crisisbeheersing (BGC) ondersteunde de gemeenten in hun taken, terwijl het Veiligheidsbureau de voorbereiding en coördinatie van de bestuurlijke vergaderingen verzorgde. Daarnaast werden diverse bestuursbesluiten, gericht op de toekomst, voorbereid, genomen en uitgevoerd.

Jaarrekeningresultaat 2017
De bestuurlijke afspraken betreffende de routekaart Cebeon en de Cebeon-norm zijn gemaakt tot en met 2018.

In de begroting 2017 (AB 30 juni 2016) is het financieel kader bestuurlijk vastgesteld voor 2017. Het jaarrekeningresultaat blijft in 2017 niet binnen dit financieel kader.
Naast het feit dat het financieel kader wordt beperkt door de afgesproken routekaart Cebeon, is het financieel negatief effect van de herijking van de BDuR met ingang van 2017 merkbaar.
De opbrengsten van het bezuinigingsprogramma MAM blijven achter als gevolg van beperkt natuurlijk verloop in de vrijwilligerskorpsen waar materieelreductie heeft plaatsgevonden.
Daarnaast heeft ook de VRHM te maken met het effect van de substantiële verhoging van de pensioenpremie ABP. De toegekende indexatie in 2017 is zwaar onvoldoende om dit effect, inclusief de gevolgen van het Cao-akkoord, op te kunnen vangen. Bovendien is in 2017 een tweetal incidentele posten verwerkt als gevolg van een wijziging in de waarderingsgrondslagen en het treffen van een voorziening voor dubieuze debiteuren.

Opvolging Regionaal Risicoprofiel, Crisisplan en Beleidsplan 2016-2019
De organisatieonderdelen hebben in multidisciplinair verband de werkzaamheden uitgevoerd aan de hand van het risicoprofiel, het beleidsplan 2016-2019 en het crisisplan. Deze planfiguren zijn wettelijk verplicht op basis van de Wet veiligheidsregio´s.

In het Regionaal Crisisplan VRHM worden de organisatie, de verantwoordelijkheden, de taken en bevoegdheden in het kader van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing beschreven. Het Regionaal Beleidsplan 2016-2019 geeft richting aan de ontwikkeling van de crisisbeheersing binnen de VRHM. Om een goede koppeling te maken tussen het risicoprofiel en het beleidsplan is bepaald aan welke risico´s de VRHM deze jaren (extra) aandacht wil geven. De rode draad en de drie beleidsprioriteiten zijn: informatie-gestuurd werken, risicogericht werken en omgevingsgericht (net)werken.

Functioneren GMK Hollands Midden ('De Yp')
De meldkamer is in 2017 technisch stabiel. Net als alle andere organisaties die gebruik maken van ICT is de meldkamer nooit geheel storingsvrij, maar de storingen worden adequaat opgepakt. De meldkamer is in meer dan 99,9% van de tijd functioneel voor de gebruikers en de melders. Hiermee wordt voldaan aan geldende beheerafspraken. In augustus en september 2017 hebben twee grote verstoringen plaatsgevonden. De burger heeft daarvan geen hinder ondervonden.

Strategische Agenda Versterking Veiligheidsregio's 2014-2016 Veiligheidsberaad
Op 16 mei 2014 heeft het Veiligheidsberaad ingestemd met de Strategische Agenda Versterking Veiligheidsregio's 2014-2016 en met zes prioritaire thema's: Kwaliteit en vergelijkbaarheid, Versterken en doorontwikkelen van Bevolkingszorg, Versterking Civiel-Militaire Samenwerking, Waterveiligheid, Continuïteit van de samenleving, en Nucleaire veiligheid en stralingsbescherming. De laatste drie thema's zijn gezamenlijk met de minister van Veiligheid en Justitie opgepakt. Hiermee werd uitwerking gegeven aan de aanbevelingen van de Commissie Hoekstra (Evaluatie Wet veiligheidsregio's 18 september 2013).

De Strategische Agenda is erop gericht maatschappelijke ontwrichting te voorkomen door het versterken van de risico- en crisisbeheersing en het verstevigen van de samenwerking tussen alle betrokken partijen. Vanuit de VRHM is o.a. een bijdrage geleverd aan de projectplannen Water en evacuatie en Versterking bevolkingszorg; dit zijn ook belangrijke beleidsprioriteiten binnen de VRHM. De Strategische Agenda-projecten zijn conform planning in juli 2017 afgerond.

Programma's
De jaarstukken, zowel bij de programmabegroting als bij de jaarrekening, zijn ingedeeld naar programma's die een weerslag geven van de missie, visie, beleid en activiteiten van de organisatie-onderdelen van de VRHM. Concreet zijn dit de programma's Brandweer, GMK, Veiligheidsbureau en Oranje Kolom. Hierin wordt vermeld wat in 2017 is gerealiseerd, inclusief een financiële verantwoording. Op hoofdlijnen:

Programma Brandweer
- Eind 2015 heeft het bestuur ingestemd met het eerste Korpsbeleidsplan 2016-2018. Op basis van 10 doelstellingen en 26 plannen is Brandweer Hollands Midden onderweg naar een modern brandweerkorps. De realisatie van deze doelstelling en plannen wordt jaarlijks uitgewerkt in een Korpswerkplan.
- Op 15 september 2016 heeft het bestuur ingestemd met de projectopdracht om te komen tot een gezamenlijke realisatie van een toekomstbestendige bluswatervoorziening binnen de Veiligheidsregio Hollands Midden. Een toekomst vaste, effectieve en betaalbare

bluswatervoorziening vereist een goed samenspel van de gemeenten van de Veiligheidsregio Hollands Midden, de waterleidingbedrijven en de Brandweer. Dit samenspel, op zoek naar een maatschappelijk optimum, vormt de basis van de projectaanpak. Het projectteam '*Gezamenlijk realiseren toekomstbestendige bluswatervoorziening*' heeft inmiddels een aantal producten opgeleverd, heeft fase 2 nagenoeg geheel afgerond en is ondertussen gestart met de uitvoering van fase 3 (het nader onderzoek van reële concepten in de gemeenten Nieuwkoop en Leiden).

- Het uitgangspuntendocument Risicobeheersing is besproken in het Ambtelijke Governance Team VRHM (AGT) en binnen de kring van gemeentesecretarissen. De bedoeling van het document is om samen te kijken naar producten en diensten die de directie Risicobeheersing levert aan de gemeenten en hier afspraken over te maken. Binnen de gemeenten werd hier verschillend over gedacht. Samen met de omgevingsdiensten en gemeenten is nagedacht hoe dit nu verder ontwikkeld kan worden en hoe de samenwerking geïntensiveerd kan worden. Zo zijn er in twee gemeenten pilots gehouden en heeft er 27 september 2017 een workshop plaatsgevonden waarin bestuurders, ambtenaren van gemeenten, omgevingsdiensten en veiligheidsregio samen hebben nagedacht over een optimale samenwerking. Dit zal de komende tijd verder uitgewerkt worden.
- Het bestuur heeft besloten om het principe van alleen huur van brandweerkazernes, besluit tot regionalisering in 2009, los te laten. Op basis van lokale omstandigheden kan zowel koop als huur van brandweerkazernes een oplossing zijn voor de behoeften van de brandweer en de gemeente. Op basis hiervan kan gekozen worden voor het opstellen van een koopovereenkomst of een huurovereenkomst op basis van casco-huur.
- Het bestuur is akkoord gegaan met de rechtstreekse levering van het perceel met opstallen gelegen aan de Schipholweg 130 te Leiden (locatie PostNL) aan de Veiligheidsregio. Du Prie bouw & ontwikkeling (de beoogde ontwikkelaar en bouwer van het complex met de nieuwe brandweerkazerne Leiden Noord en woonappartementen) zal het deel dat betrekking heeft op de woonappartementen overnemen nadat de omgevingsvergunning onherroepelijk is. Deze transactie waarborgt dat de locatie PostNL voor de nieuwe brandweerkazerne beschikbaar komt en voorkomt verkoop en levering door PostNL aan een andere partij.

Programma GMK

- De meldkamer van Hollands Midden is op 27 mei 2014 samengevoegd met de meldkamer van Haaglanden. Om deze samenvoeging te onderstrepen en te ondersteunen hebben de besturen en veiligheidsdirecties van de veiligheidsregio's Haaglanden en Hollands Midden een bestuurlijke en ambtelijke stuurgroep gevormd.
- Door de heroriëntatie van de Landelijke Meldkamerorganisatie (LMO) zijn de huidige partijen in ieder geval tot 2020 verantwoordelijk voor de meldkamer van de eenheid Den Haag ('De Yp').
- Op 28 juni 2017 heeft de Bestuurlijke Stuurgroep ingestemd met de meerjarenbegroting voor de GMK Den Haag. De realisatie over 2016 en de eerste helft van 2017 zijn in kaart gebracht. 2015 was al bekend. Het in beeld brengen van deze cijfers heeft veel tijd in beslag genomen. Reden daarvoor is dat de administratie van de Nationale Politie (daar wordt het merendeel van de kosten geboekt) geen aparte administratie voor de GMK kent (laat staan voor de GMK Den Haag).
- Aan de werkgroep Financiën (de controllers van de deelnemende partners in de GMK Den Haag) is advies gevraagd of de huidige verdeelsleutel nog fair is. Deze vraag is onderdeel van de opdracht aan de werkgroep Financiën omdat het gezamenlijk beheer van de meldkamer en de daaruit voortvloeiende verdeling van de kosten niet per 1 januari 2017 aan de LMO kunnen worden overgedragen. In de huidige samenwerking worden overigens meerdere verdeelsleutels gebruikt. De samenwerkende partners hebben afgesproken om tot de overdacht aan de LMO (oorspronkelijk per 1 januari 2017) geen discussie te voeren over de gebruikte verdeelsleutels. Nu de komst van de LMO ernstig is vertraagd, heeft de ambtelijke stuurgroep gemeend dat een onderzoek naar de huidige verdeelsleutels opportuun is. Het oordeel of de verdeelsleutels nog fair zijn, laat de werkgroep aan de ambtelijke en bestuurlijke stuurgroep.

- Achterblijvende materiële kosten GMK Hollands Midden. Op 20 november 2017 heeft een eerste verkennend gesprek plaatsgevonden tussen de Directeur-Generaal Politie J&V, de programmadirecteur LMO en de heer Bruls, voorzitter Veiligheidsberaad. Daarbij zijn drie hoofdthema's besproken. Naast de multi-intake is gesproken over de wijziging van de politiewet (i.v.m. LMO) en de financiën (taakstelling, kosten beheer en achterblijvende kosten, als onderdeel van de transitiekosten). Voor het laatste thema heeft J&V een voorstel gedaan om op een andere manier invulling te geven aan het Transitieakkoord. Hierover wordt in 2018 besluitvorming verwacht.

Programma Veiligheidsbureau

- De bestuursondersteuning (van het Hoofdenoverleg tot en met het Algemeen Bestuur) is één van de hoofdtaken van het Veiligheidsbureau.
- In het Regionaal Beleidsplan staan drie beleidsprioriteiten aan de hand waarvan de multidisciplinaire crisisbeheersing gericht verder wordt versterkt: informatiegestuurd, risicogericht en omgevingsgericht (net)werken. Daarnaast investeren we in de kwaliteit van de bedrijfsvoering. Twee keer per jaar wordt de voortgang hiervan in beeld gebracht. In algemene zin wordt geconstateerd dat de uitvoering van het Regionaal Beleidsplan en de werkplannen in 2017 op schema lagen.

Programma Oranje Kolom

- In 2017 heeft het Bureau Gemeentelijke Crisisbeheersing (BGC) zich gericht op de uitvoering van de reguliere werkzaamheden. Bijzondere aandacht is besteed aan de vijf voorgenomen prioriteiten, zoals beschreven in het werkplan Oranjekolom 2017. Dat zijn:
  1. Prestatiemeting.
     De doorontwikkeling van de prestatiemeting loopt conform de planning. De pilot is in 2017 afgerond. Vanaf begin 2018 worden de overige gemeenten zowel in hun samenwerkingsverbanden als ook in hun eigen bevolkingsorganisaties kritisch tegen het licht gehouden.
  2. Opleiden, Trainen en Oefenen.
     De andere wijze van omgaan met dit onderwerp lijkt zijn vruchten af te werpen. Met name het organiseren van z.g. "*Dagen van de Crisisbeheersing*" en specifieke inhoudelijke themabijeenkomsten lijkt aan te sluiten bij de veranderde opleidingsbehoeften van de betreffende (gemeentelijke) medewerkers (compact, snel, interactief en uitdagend). Met name aan deze prioriteit is in 2017 veel aandacht gegeven.
3. Het voorgenomen uitvoeringsprogramma digitaal werken heeft enige stagnering opgelopen. Enerzijds veroorzaakt door een vertraagde oplevering van de benodigde programmatuur (registratiesysteem voor vakbekwaamheid) en anderzijds door de beperktheid van de doorontwikkelingsmogelijkheden (Crisisapp). Daarnaast is het VRHM-brede programma digitaal werken, waar BGC ook in meedraait, ook enigszins vertraagd t.o.v. de oorspronkelijke planning.
4. Good practices. Gebruiken wat anderen al hebben ontwikkeld is hierbij leidraad. Op het gebied van de terrorismegevolgbestrijding loopt momenteel een experiment om te kijken of het model, zoals Haaglanden dat heeft ontwikkeld, ook in Hollands Midden kan worden toegepast. Ook met andere (buur)regio's (o.a. Kennemerland) wordt regelmatig gesproken over diverse onderwerpen.
5. Voor zover aan de orde in de Oranje Kolom worden de thema's uit het beleidsplan van de VRHM 2016-2019 opgepakt. Veelal betekent dit dat wordt aangesloten bij door andere disciplines van de VRHM ontwikkelde initiatieven. Verder worden deze thema's geïntegreerd opgepakt bij de reguliere werkzaamheden.

Tenslotte wordt de aandacht gevestigd op het feit dat de voorgenomen implementatie van de aangepaste taakorganisatie Crisiscommunicatie door personele problemen niet met ingang van 1 november, maar per 1 januari 2018 zal plaatsvinden.

Met trots op wat we hebben bereikt in 2017 nodig ik u graag uit om kennis te nemen van de aangeboden informatie en stel ik u voor tot bestuurlijke vaststelling van de jaarstukken 2017 over te gaan.

Hans Zuidijk
Directeur Veiligheidsregio Hollands Midden

Inleiding

De VRHM is een samenwerkingsverband van gemeenten in de regio Hollands Midden krachtens de (gewijzigde) Wet gemeenschappelijke regelingen 2015.

Het openbaar lichaam Veiligheidsregio Hollands Midden bezit rechtspersoonlijkheid en is gevestigd in Leiden.

De Veiligheidsregio behartigt, op grond van de vastgestelde gemeenschappelijke regeling, de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op de volgende terreinen:

- de brandweerzorg;
- het inrichten en in stand houden van de gemeenschappelijke meldkamer;
- de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- de multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing;
- de samenwerking bij de gemeentelijke crisisbeheersing en rampenbestrijding.

De wijze van uitvoering van de taken en de inrichting van de organisatie zijn vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en in de organisatie-verordening.

Gemeente	Aantal inwoners
Alphen aan den Rijn	107.396
Bodegraven-Reeuwijk	33.208
Gouda	71.105
Hillegom	21.101
Kaag en Braassem	25.844
Katwijk	63.633
Krimpenerwaard	54.208
Leiden	121.562
Leiderdorp	26.853
Lisse	22.539
Nieuwkoop	27.114
Noordwijk	25.604
Noordwijkerhout	16.063
Oegstgeest	22.997
Teylingen	35.646
Voorschoten	25.150
Waddinxveen	25.657
Zoeterwoude	8.114
Zuidplas	40.771
Totaal	**774.565**

Bij de stemverhouding binnen het Algemeen Bestuur en de bijdrage van de deelnemende gemeenten wordt rekening gehouden met het aantal inwoners per gemeente.

Hiernaast zijn de laatst bekende inwoneraantallen volgens CBS vermeld per 1 januari 2015 (basis voor programmabegroting 2017).

Programmaverantwoording

1 Organisatie, missie en visie

Het samenwerkingsverband VRHM
VRHM is een samenwerkingsverband van gemeenten in de regio Hollands Midden krachtens de Wet gemeenschappelijke regelingen 1992 (gewijzigd 2015). Op 1 januari 2006 is de Gemeenschappelijke Regeling VRHM in werking getreden. Het openbaar lichaam bezit rechtspersoonlijkheid en is gevestigd te Leiden. De stemverhouding binnen het AB en de bijdragen van de deelnemende gemeenten zijn gebaseerd op het aantal inwoners.

VRHM behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op de terreinen:
- Brandweerzorg;
- Instellen en in stand houden van een GHOR;
- Samenwerking bij de gemeentelijke crisisbeheersing en rampenbestrijding;
- Multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing;
- Inrichten en in stand houden van de gemeenschappelijke meldkamer.

Ter behartiging van de gemeenschappelijke belangen is VRHM belast met de uitvoering van de volgende taken en bevoegdheden:
- Inventariseren van risico's van branden, rampen en crises;
- Adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises;
- Adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de brandweerzorg;
- Voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing;
- Instellen en in stand houden van een brandweer;
- Voorzien in de meldkamerfunctie;
- Aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel;
- Inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de Veiligheidsregio en tussen deze diensten en andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de genoemde taken.

Bestuur en organisatie VRHM
Het AB wordt gevormd door de burgemeesters van de aangesloten gemeenten in Hollands Midden. De leden van het AB kiezen uit hun midden een DB. De voorzitter wordt, na het AB gehoord te hebben, aangewezen door de minister van Veiligheid en Justitie.
Gemeenteraden hebben sturende taken zoals het jaarlijks inbreng leveren voor de begroting in de vorm van een zienswijze en de eigen gemeentebegroting te voorzien van de benodigde financiële middelen voor de Veiligheidsregio. Daarnaast hebben ze de wettelijke taak eenmaal per vier jaar inbreng te leveren voor drie belangrijke beleidskaders van de Veiligheidsregio, namelijk het Regionaal Risicoprofiel, het Regionaal Beleidsplan (beide multidisciplinair) en de doelen voor Brandweerzorg (monodisciplinair). Daarnaast hebben ze een controlerende taak. Gemeenteraden kunnen hun college en bestuurders ter verantwoording roepen voor hun inbreng in het bestuur van VRHM.

Missie en visie van VRHM

VRHM is ingesteld om de multidisciplinaire crisisbeheersing in de regio te versterken, zodat burgers beter beschermd worden tegen de risico's van rampen en crises. Door multidisciplinaire samenwerking wordt ieders kennis en kunde optimaal ingezet en wordt de bestuurlijke en operationele slagkracht vergroot.
De kernactiviteit van VRHM is het bevorderen van een veilige samenleving. VRHM spant zich hier samen met haar crisispartners voor in. VRHM heeft daarbij een regiefunctie. De basis voor crisisbeheersing is overzicht en inzicht in risico's die zich in de Veiligheidsregio kunnen voordoen. Aangezien rampen en crises zich niet laten voorspellen, bereidt VRHM zich voor op het bestrijden van alle mogelijke incidenten die zich in de regio kunnen voordoen. VRHM is daarbij een kennisorganisatie die leert van incidenten, zowel binnen als buiten de regio.

De missie van de VRHM luidt:

De Veiligheidsregio Hollands Midden bevordert de multidisciplinaire voorbereiding en uitvoering van crisisbeheersing in de regio.

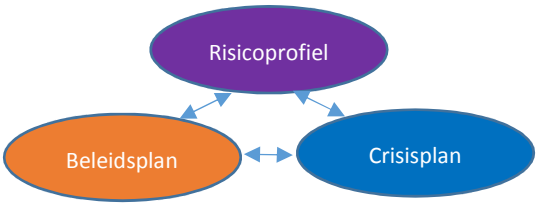
De visie van VRHM is:

Wij kennen de veiligheidsrisico's in onze regio. Met de crisispartners bereiden wij ons hier gezamenlijk op voor, zodat de bestuurlijke en operationele crisisorganisatie slagvaardig opereert.

De missie en visie van de VRHM laten zich samenvatten in het volgende motto:

Samen sterker voor veiligheid!

Beleidsplan, Risicoprofiel, Crisisplan

De Wet veiligheidsregio's (Wvr) kent drie belangrijke planvormen die nauw met elkaar verbonden zijn: het Risicoprofiel, het Beleidsplan en het Crisisplan.
Het Regionaal Risicoprofiel (art. 15 Wvr) beschrijft wat de Veiligheidsregio kan overkomen en hoe erg dat is.
In het Regionaal Beleidsplan (art. 14 Wvr) zijn de te behalen operationele prestaties beschreven op het terrein van de brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, politiezorg en bevolkingszorg in het kader van crisisbeheersing. Het Beleidsplan dient mede gebaseerd te zijn op het Risicoprofiel. Tot slot wordt in het Crisisplan (art. 16 Wvr) beschreven hoe de generieke crisisorganisatie eruit ziet en wie wat doet tijdens rampen en crises.

VRHM heeft een Regionaal Beleidsplan 2016-2019 *Gericht verder!* opgesteld op basis van de evaluatie van het Regionaal Beleidsplan 2012-2015, de uitkomsten van het Regionaal Risicoprofiel 2016-2019 en landelijke beleidskaders en ontwikkelingen. Het beleidsplan geeft richting aan de ontwikkelingen van de multidisciplinaire crisisbeheersing binnen VRHM en de koers, ontwikkeling en werkzaamheden van VRHM voor de komende vier jaar. In het beleidsplan zijn drie beleidsprioriteiten benoemd, te weten informatie gestuurd werken, risicogericht werken en omgevingsgericht (net)werken. Deze prioriteiten vormen de kern van het beleidsplan en zijn daarmee sturend in de ontwikkeling van werkzaamheden van de Veiligheidsregio (en haar partners) in deze periode. De te realiseren doelen zijn:

- VRHM en haar partners hebben voldoende capaciteit beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het beleidsplan;
- VRHM werkt op het gebied van de bedrijfsvoering risicogericht;
- VRHM heeft een kwaliteitszorgsysteem, dat als sturingssysteem fungeert voor het bestuur van VRHM en de gemeentebesturen;
- Binnen VRHM wordt een aanpak gehanteerd waarmee onderwerpen integraal door de veiligheidsketen heen worden benaderd en
- VRHM vertaalt de resultaten in het beleidsplan jaarlijks beleidsmatig en financieel in de werkplannen.

Op 26 november 2015 is het Regionaal Risicoprofiel VRHM vastgesteld door het AB van VRHM. Het Beleidsplan is afgestemd met de gemeenteraden, crisispartners en omliggende Veiligheidsregio's en is door het AB vastgesteld op 31 maart 2016.

De leiding van de organisatie
VRHM staat onder ambtelijke leiding van de directeur. De directeur is verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering van VRHM en het bevorderen van de multidisciplinaire samenwerking tussen de drie hulpdiensten, de gemeenten in Hollands Midden en de overige crisispartners (de Veiligheidsregio in ruime zin). De ambtelijk eindverantwoordelijken van de drie hulpdiensten en de gemeenten in Hollands Midden zijn eindverantwoordelijk voor de bijdrage van hun organisatie aan de uitvoering van taken, processen en projecten van VRHM. De directeur heeft hierbij geen zeggenschap over de hulpdiensten, gemeenten en crisispartners. Binnen VRHM is gekozen voor een gecombineerde invulling van de functies Directeur VRHM en Regionaal Commandant Brandweer Hollands Midden. De ambtelijk eindverantwoordelijken van de drie hulpdiensten en de gemeenten vormen tezamen de Veiligheidsdirectie, onder voorzitterschap van de directeur VRHM. De Veiligheidsdirectie is, conform de Gemeenschappelijke Regeling, verantwoordelijk voor de multidisciplinaire crisisbeheersing en adviseert het bestuur hierover.
De regie op de multidisciplinaire samenwerking en de voorbereiding en uitvoering van crisisbeheersing vindt plaats vanuit het Multi-domein van het organisatieonderdeel brandweer. Dit geldt ook voor de bedrijfsvoeringstaken. De werkorganisatie voor VRHM is opgehangen bij de brandweer. Door de combinatie van de functies van directeur Veiligheidsregio en regionaal commandant brandweer is de integraliteit van de aansturing gewaarborgd.

De directe leiding van de meldkamer en de verantwoordelijkheid voor het beheer en 'going concern' liggen bij de Nationale Politie.
De coördinerend functionaris geeft leiding aan de processen in de Oranje Kolom.

In het Regionaal Beleidsplan 2016-2019 zijn *drie beleidsprioriteiten* benoemd:
- Informatie gestuurd werken;
- Risicogericht werken;
- Omgevingsgericht (net)werken.

In de verantwoording van het programma Brandweer komen deze thema´s terug.

2 Programma Brandweer

2.1. Algemeen

Missie, visie en kernwaarden
Brandweer Hollands Midden (BHM) is op 1 januari 2011 formeel gestart als nieuwe organisatie. Zij is gevormd uit 25 gemeentelijke brandweerkorpsen en de Regionale Brandweer Hollands Midden.

Onze missie geeft aan waar we voor staan en waar we voor gaan als Brandweer Hollands Midden:

Brandweer Hollands Midden bevordert (brand)veiligheid.

Onze visie geeft aan op welke wijze we invulling geven aan onze missie:

We kennen de (brand)risico's in ons gebied. Voorkomen is beter dan bestrijden, maar als onze hulp nodig is, dan gaan we als de brandweer. Daarvoor staan we 24 uur per dag paraat met moedige, vakbekwame mensen en bedrijfszeker materieel. Ons werk doen we in nauwe samenwerking met onze hulpverleningspartners, inwoners en bedrijven.

Organisatie BHM
Brandweer Hollands Midden is een proces gestuurde organisatie. De primaire processen zijn risicobeheersing, operationele voorbereiding en incidentbestrijding, waarbij operationele voorbereiding als een ondersteunend primair proces wordt gezien voor risicobeheersing en incidentbestrijding. Deze primaire processen vormen samen de brandweerveiligheidsketen: proactie, preventie, preparatie, repressie en nazorg. Alle overige processen zijn ondersteunend.

Het directieteam van BHM bestaat uit de regionaal commandant, de plaatsvervangend regionaal commandant (directeur Concernstaf), de directeur Risicobeheersing, de directeur Operationele Voorbereiding, de directeur Incidentenbestrijding en de directeur Middelen. De controller is adviseur van het directieteam.
De plaatsvervangend regionaal commandant, de directeur RB, de directeur OV en de directeur IB zijn brandweeraccountmanager voor de lokale besturen en/of burgemeesters. Dit betekent dat zij door hen integraal aanspreekbaar zijn op brandweerzaken. Hiermee heeft het gemeentebestuur een duidelijk aanspreekpunt binnen BHM.

2.2 Wijze van realisatie van de beleidsvoornemens in 2017

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
BRANDWEER ALGEMEEN	
Meer risicogericht werken De komende jaren gaat de brandweer meer accent leggen op het bevorderen van de veiligheid in plaats van het voorkomen van onveiligheid. De veiligheid bevorderen met heldere regels en handhaving, beïnvloeding van gedrag en het verhogen van het veiligheidsbewustzijn. Daarvoor moet de brandweer alle risico's in de regio en binnen het korps goed kennen. Vervolgens kan gericht ingezet worden op de risico's die er echt toe doen.	Nieuw producten- en dienstenpakket ontwikkelen gericht op enerzijds het nemen van de verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid en anderzijds op het duiden van gevolgen van geïnventariseerde risico´s. Zie voor verdere toelichting de verantwoording per sector.
Stimuleren zelfredzaamheid Van burgers wordt verwacht dat zij zelf meer verantwoordelijkheid nemen en een actieve bijdrage leveren aan maatschappelijke processen. Om daaraan tegemoet te komen ontwikkelt de brandweer nieuwe producten en diensten, met name op het gebied van brandveilig leven. Dat gebeurt in samenspraak met gemeenten en omgevingsdiensten.	Zie de verantwoording onder de sector Risicobeheersing.
Afstemmen van materieel- en personeelssterkte op de risico's Binnen het bezuinigingsprogramma Meer-Anders-Minder is gekeken welke materieelsterkte passend is bij de huidige risico's binnen de brandweer. Nu gaat de brandweer aan de slag met de uitvoering daarvan. Met de uitfasering van materiaal dat niet langer noodzakelijk is, maar ook met de aanschaf van ontbrekend materiaal. De personeelsformatie wordt aangepast aan de nieuwe situatie.	In 2017 is er meer materieel afgestoten. Tevens is een start gemaakt voor de nieuwe formatie op basis van het Herziene organisatieplan, waarbij vanaf 2018 sprake is van een organisatie met minder leidinggevenden.
Introduceren innovatieve werkwijzen Soms passen de traditionele werkwijzen niet meer bij problemen en uitdagingen van deze tijd. Ook komt het voor dat de grenzen bereikt zijn van wat de brandweer aan kan. In die gevallen gaat gewerkt worden met nieuwe technologieën, nieuwe diensten, nieuwe producten en nieuw materieel. Dit speelt bijvoorbeeld op het gebied van de bluswatervoorzieningen. Komende jaren gaat de brandweer daar samen met gemeenten en betrokken partners een (kosten)efficiënte invulling voor ontwikkelen.	Het project bluswatervoorziening is in volle gang. Samen met gemeenten en waterleidingsbedrijven is de huidige situatie geïnventariseerd en onderzoek gedaan naar de gewenste situatie. In 2018 wordt hierover bestuurlijke besluitvorming aangeboden. Het onderdeel variabele voertuigbezetting is opgestart en wordt nog verder uitgewerkt.

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
BRANDWEER ALGEMEEN	
Optimaliseren van de dekking en specialismeverdeling Na een inventarisatie van de risico's in het verzorgingsgebied, gaat de brandweer afwegen welke opkomsttijden realistisch en aanvaardbaar zijn. Samen met de buurregio's wordt de dekking aan de randen van de regio geoptimaliseerd. Daarnaast worden vanuit meer kazernes specialistische taken uitgeoefend, maar wel optimaal gespreid. Waar precies welk specialisme belegd wordt hangt onder meer af van de aanpassingen aan de materieelsterkte. Ook de voorgenomen samenvoeging van kazernes in Oegstgeest, Leiden en Leiderdorp is daarop van invloed.	De samenwerking met andere Veiligheidsregio's wordt binnen allerlei onderdelen van de brandweer toegepast. Zie de verantwoording van de sectoren. De nieuwbouw van de kazerne op de Schipholweg in Leiden (nieuw Leiden Noord) wordt toegelicht in de paragraaf kapitaalgoederen. Helaas is de verwachte ingebruikname later dan de prognose volgens MAM.
Introduceren van persoonsgerichte vakbekwaamheidsprogramma's voor het repressieve personeel Het huidige oefenprogramma binnen de brandweer is zo ingericht dat iedereen per oefenmoment dezelfde zaken oefent. Dat wordt veranderd. Er komt een systeem om meer resultaatgericht te oefenen. Dan gaat het vooral om het oefenen van zaken die individueel of als team nog niet voldoende beheerst worden. Voordeel is dat er dan meer ruimte is om te oefenen op risico's uit het eigen verzorgingsgebied. Uiteindelijk moet dit tot een vermindering van de oefenbelasting leiden.	Zie de toelichting bij de afdeling Vakbekwaamheid, sector Operationele Voorbereiding.
Slim samen werken binnen Brandweer Nederland Brandweer Nederland bundelt kennis en ontwikkelt nieuwe producten en diensten voor de regionale brandweerkorpsen. Zo wordt op basis van risico-inventarisatie en –evaluatie bekeken hoe bepaalde expertise en bijzonder materieel in Nederland het beste verspreid kan worden. Zoals bijvoorbeeld bij het landelijk specialisme technische hulpverlening (STH). Brandweer Hollands Midden werkt daaraan mee, omdat dit de brandweer sterker maakt en minder kwetsbaar. Ook met de Landelijke Meldkamerorganisatie (LMO) wordt constructief samengewerkt.	De landelijk specialismen zijn verdeeld en geïmplementeerd. De VRHM heeft landelijke inzetten gehad voor de STH. Zie sector Incidentbestrijding.

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
BRANDWEER ALGEMEEN	
Informatie gestuurd werken Van de brandweer wordt verwacht dat ze nauw samenwerkt met ketenpartners, en dat daarbij gebruik gemaakt wordt van betrouwbare en moderne informatiesystemen. En dus gaat de brandweer meer informatie-gestuurd werken. Doel is steeds de juiste informatie op het juiste moment bij de juiste persoon te brengen. Bijzondere aandacht gaat hierbij uit naar het versterken van de verantwoording over de prestaties van de brandweer aan de gemeentebesturen.	Via Brandweer Nederland werken we nauw samen met andere Veiligheidsregio's. Zie voor verdere informatie de paragraaf Bedrijfsvoering.
Verbeteren planmatig werken De brandweer gaat aan de slag met een grote veranderagenda. Dit vraagt om een juiste volgorde en samenhang. Daarom wordt de planning- en control cyclus verbreed. Behalve inzicht in de financiën moet dat ook inzicht en overzicht geven over de voortgang van alle plannen, waaronder het Korpsbeleidsplan.	De organisatie is volop in beweging als gevolg van de reorganisatie en nieuwe wettelijke taken. Het bestuur is hierover geïnformeerd in de begrotingsuitgangspunten voor 2019-2022. Dit zorgt er voor dat er druk ligt op het beheersen van de processen en daarmee de financiën. Zie de paragraaf Bedrijfsvoering.
Investeren in medewerkers Alle veranderingen die op stapel staan vragen nieuwe werkwijzen, nieuwe samenwerkingsverbanden en nieuwe technologieën. De kennis en ervaring uit het verleden is niet altijd meer passend bij de nieuwe opgaven. Daarom gaat de brandweer haar medewerkers beter toerusten op dit nieuwe tijdperk.	We investeren in vaste medewerkers en vrijwilligers door anders werken via ELO (sector Vakbekwaamheid) en een uitgebreid leiderschapsprogramma (Paragraaf Bedrijfsvoering). Dit laatste thema zal vooral in 2018 verdere aandacht krijgen.

Bovenstaande doelen zijn algemeen van toepassing op de brandweerorganisatie. Hierna volgen per sector binnen de Brandweer (Risicobeheersing, Operationele voorbereiding en Incidentbestrijding) specifieke ontwikkelingen, doelen en prestaties.

.

2.2.1 Risicobeheersing

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
RISICOBEHEERSING	
Risicobeheersing doet haar taken vanuit haar visie dat brandveiligheidsrisico's en het vastgestelde risicoprofiel de sturing op advisering, toezicht, veiligheidsbewustzijn en brandveiligheidscommunicatie bepalen. Het jaar 2017 is het jaar van het verder uitwerken van het sectorplan en het doorontwikkelen ervan voor de directie en medewerkers, zodat zij voldoende voorbereid zijn om in te spelen of te anticiperen op de toekomstige aanpassingen. Een spannend traject waarbij met voortschrijdend inzicht gehandeld moet worden om ervoor te zorgen dat alles binnen de gestelde kaders gerealiseerd kan worden.	In 2017 heeft de sector Risicobeheersing gewerkt volgens een vooraf vastgesteld jaarplan. Er is veel tijd besteed aan de doorontwikkeling . De opbouw van de nieuwe sector Risico- en Crisisbeheersing is beschreven en er is onderzocht hoe de medewerkers klaargemaakt kunnen worden voor deze wijzigingen. Dit heeft geresulteerd in een individueel opleidings-en ontwikkelprogramma voor de medewerkers dat zal starten in de eerste helft van 2018
De werkwijze van Geen Nood bij Brand wordt verder doorontwikkeld naar een werkwijze van risicobeoordeling die ook voor andere bedrijven en instellingen gebruikt kan worden.	De werkwijze Geen Nood bij Brand is uitgevoerd zoals beschreven. Ook met andere bedrijven en instellingen buiten de zorg hebben in 2017 gesprekken plaatsgevonden en zijn plannen gemaakt voor de verantwoordelijkheid en bewustwording van specifieke risico's.
Risicogericht werken wordt een belangrijk uitgangspunt. Samen met gebruikers, directies, eigenaren, aannemers, architecten, bewoners en andere partners wordt gekeken wat de risico's zijn, wie daarvoor verantwoordelijk is en wat gedaan kan worden om deze risico's weg te nemen, te verminderen of te aanvaarden. Ook de bijdrage aan het goed en veilig bestrijden van incidenten zal een actiepunt van de sector RB blijven.	In 2017 is projectmatig gewerkt om de verbinding tussen IB en RB te versterken. Door middel van workshops zijn behoeften van beide sectoren bepaald en dit zal ook in 2018 vervolg krijgen.
In 2017 vertalen we deze uitgangspunten in een nieuw producten- en dienstenpakket en bijbehorende formatie.	De formatie is bekend en is onderdeel van het Herziene Organisatieplan. De producten en diensten zijn intern bepaald maar moeten nog met partners gedeeld en afgestemd worden.
In 2017 stellen we ook onze bluswaterbehoefte (op basis van een brandbestrijdingsfilosofie) vast, waardoor in 2018 een projectplan kan worden opgesteld hoe we samen met gemeenten en betrokken partners gaan komen tot een (kosten)efficiënte invulling van de bluswaterlevering.	Het project Bluswater loopt nog.

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
RISICOBEHEERSING	
Prestatiegegevens Per kwartaal wordt aan de gemeenten opgaaf gedaan van het resultaat van de geleverde operationele prestaties.	Er heeft een verdere studie plaatsgevonden naar wat gemeenten willen zien met betrekking tot geleverde prestaties van RB. Dit heeft geresulteerd in een nieuwe wijze van opgave van geleverde prestaties die nu eenmaal per vier maanden verstuurd wordt.

Prestatiegegevens
De onderstaande RB-indicatoren zijn gewijzigd ten opzichte van de jaarstukken van vorig jaar en sluiten aan op de nieuwe OPI-rapportages.

Prestatiegegevens sector Risicobeheersing 2016-2017; alle gemeenten

Omschrijving	2016	2017
Adviezen Omgevingsveiligheid (WABO)	1.606	1.631
Adviezen Evenementenveiligheid	913	707
Adviezen Bereikbaarheid t.b.v. repressie	1.541	1.619
Adviezen Overig	1.913	2.038
Controles brandveiligheid	2.426	2.145
Hercontroles brandveiligheid	435	276
Controledossiers overgedragen	39	25

2.2.2 Operationele Voorbereiding

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
OPERATIONELE VOORBEREIDING	
PLANVORMING	
De monodisciplinaire planvorming is georiënteerd op de 'eigen' brandweerdiscipline, waarbij de focus ligt op het ondersteunen van het veilig en adequaat optreden van de repressieve medewerkers Het team verzorgt alle vormen en soorten van monodisciplinaire plannen, procedures en werkinstructies voor het brandweeroptreden. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de sector IB om op basis van behoeften en prioriteiten te komen tot een werkpakket. Ook wordt namens de brandweer deelgenomen aan multidisciplinaire planvormingstrajecten en de voorbereiding op evenementen. Andere belangrijke thema's zijn het ontwikkelen van afspraken over operationele grenzen met omliggende regio's, het uitwerken van grootschalig brandweeroptreden in het Regionaal Crisisplan en verbinding naar de GMK.	Begin 2017 is i.s.m. IM en IB de BAHM!-app geïntroduceerd. Alle planvormingsproducten zijn nu digitaal beschikbaar voor de repressieve medewerkers op tablet en smartphone. Zoeken en vinden gaat makkelijker en men beschikt altijd over het meest actuele product. Jaarlijks terugkerende activiteiten zijn de update van de KVT en de voorbereiding op de jaarwisseling. En naast de reguliere ontwikkeling en update van diverse planvormingsproducten is in projectverband hard gewerkt aan een nieuw stelsel van afspraken en werkwijzen m.b.t. de HSL. In multidisciplinair verband heeft het team bijgedragen aan alle multidisciplinaire planvorming en samen met RB aan de voorbereiding op alle risicovolle evenementen. Ook heeft het team een belangrijke bijdrage geleverd aan landelijke initiatieven zoals o.a. Rembrand. Planvorming heeft bijgedragen aan de introductie en doorontwikkeling van ondersteunende applicaties als Smart Respond (alternatieve alarmering bij uitval van P2000) en DCU (nieuwe ondersteunende applicatie bij het lokaal afhandelen). In samenwerking met de meldkamer is een aantal landelijke standaardisaties doorgevoerd.
Het Team Planvorming Multidisciplinair is belast met de tot stand brenging van alle operationele planfiguren met de partners, met kwaliteitsontwikkeling van de hoofdstructuur van de crisisbeheersing en met de daarmee samenhangende multidisciplinaire coördinatie en opschaling. Binnen het domein wordt bijgedragen aan de kwaliteitsontwikkeling van de hoofdstructuur door het multidisciplinair opleiden, trainen en oefenen (OTO).	Verschillende operationele plannen zijn tot stand gebracht of geupdate en de geplande OTO-activiteiten zijn uitgevoerd. Daarbij waren alle teams en functionarissen, van GMK, Caco tot (I)RBT en bestuurders op verschillende momenten betrokken. De operationele trainingen bv. vonden dit jaar plaats op het militaire terrein in Vught. Drie groepen van elk ongeveer tachtig crisisfunctionarissen van brandweer, politie, geneeskundig en gemeenten kregen in 2,5 dag diverse multidisciplinaire scenario's voorgeschoteld.

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
OPERATIONELE VOORBEREIDING	
PLANVORMING	
Er is bijzondere aandacht voor het netwerk van partners dat binnen de Veiligheidsregio actief is.	Voor 2018 is een studiegids ontwikkeld waarmee op een andere manier (multi) OTO-activiteiten worden aangeboden. De medewerker kan meer regie voeren op zijn eigen vakbekwaamheidsontwikkeling. De studiegids is eind 2017 uitgezet bij de crisisfunctionarissen van VRHM, BHM, GHOR, politie en gemeenten. Voor twee trajecten (Draka Hillegom en Stationsgebied Leiden) is een pilot uitgevoerd om met alle betrokken partijen (in- en extern) het risico te analyseren en op basis van die analyse de aanpak en evt te ontwikkelen producten te bepalen. Op basis van de in 2017 bestuurlijk vastgestelde notitie 'ontkleurd leiderschap' en in verband met het vertrek van een Operationeel Leider (OL), zijn twee nieuwe OL'n geworven (afkomstig van politie respectievelijk een gemeente). Het netwerk van partners is via accounthouders binnen het team onderhouden. Convenanten en actielijsten zijn aangepast en opgesteld. Belangrijke stappen op dit gebied zijn bv gezet met de Telecom-sector. Met de directeur VRHM heeft een eerste verkenning plaatsgevonden op de opgave van de VRHM om netwerkontwikkeling en de positie van de VRHM daarbinnen vorm te geven. Dit krijgt in 2018 een vervolg. Op het terrein van netcentrisch werken zijn veel OTO-activiteiten ondernomen. Medio 2017 is het nieuwe LCMS (landelijk) geïntroduceerd. Alle functionarissen die werken met LCMS zijn daarop voorbereid.

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
VAKBEKWAAMHEID	
De afdeling Vakbekwaamheid richt zich op het opleiden, bijscholen en oefenen van repressief en niet repressief personeel van brandweer Hollands Midden. Op basis van landelijke ontwikkelingen en behoefte uit het werkveld worden bestaande opleidingen en oefeningen continu verbeterd. Vanuit diverse werklocaties wordt actief samengewerkt met de andere sectoren van Brandweer Hollands Midden om opleidingen en oefeningen te plannen, te organiseren en uit te voeren. Het landelijke Versterkingsplan Brandweeronderwijs vormt de basis onder de toekomstige ontwikkelingen op het gebied van Vakbekwaamheid. Het plan, dat inmiddels is afgerond, richt zich op vergaande samenwerking op het gebied van opleiden en oefenen bij de brandweer in Nederland. Uitgangspunt is om activiteiten meer te gaan centraliseren en structureren, met als doel het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs en de kwaliteit van het vakmanschap. Op het gebied van oefenen wordt de toekomst van de afdeling Vakbekwaamheid in 2017 verder uitgewerkt in het project Vakbekwaamheid 2.0. Voor de opleidingen wordt Intensief samengewerkt met de omliggende Veiligheidsregio's in het samenwerkingsgebied West 4. Namens dit samenwerkingsgebied is Brandweer Hollands Midden vertegenwoordigd in de landelijke Programmaraad Vakbekwaamheid & Kennis	In 2017 zijn diverse leergangen gestart, afgerond en gecontinueerd conform de planning. Daarnaast zijn de oefenplanning en het oefenprogramma voor decentrale kazernes uitgevoerd. Ook voor de specialistische functies en de operationele leiding is het oefenprogramma uitgevoerd zoals gepland. Voor het opleiden en het oefenen is waar mogelijk samengewerkt met de Veiligheidsregio's in WEST 4 verband. Ter voorbereiding op de certificering als Regionaal Opleiding Instituut is in WEST 4 verband gewerkt aan een intern kwaliteitskader om uitvoering te geven aan het landelijke Versterkingsplan Brandweeronderwijs. Tevens is een bovenregionale commissie van toezicht ingesteld voor het afnemen van de lokale toetsen door het Regionaal Opleiding Instituut in WEST 4 verband onder de vlag van bureau Toezicht en Certificering van het IFV. Het project Vakbekwaamheid 2.0 is in 2017 nagenoeg afgerond zodat in 2018 begonnen kan worden met de invoering van de eerste elementen in het oefenprogramma. De nieuwe inrichting van de afdeling ligt vast en is gebaseerd op de negen vastgestelde processen met betrekking tot de vakbekwaamheid van repressief brandweerpersoneel. Brandweer Hollands Midden heeft de stoel in de Programmaraad Vakbekwaamheid & Kennis overgedragen aan de regio Haaglanden.

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
KENNISCENTRUM	
Brandweer Hollands Midden heeft de ambitie een lerende en vernieuwende organisatie te zijn. In een resultaatgerichte organisatie is het van belang ruimte te creëren om te leren. De aandacht in de organisatie moet gericht zijn op kennis zodat zij in staat is in te spelen op de veranderingen die de maatschappij en ketenpartners vragen. De aandacht in de organisatie moet steeds gericht zijn op het leren in de praktijk en openstaan voor feedback. Het Kenniscentrum richt zich op het verbeteren van de vakinhoudelijke kant van de brandweer door: • Leren van eigen handelen door evalueren van incidenten, brandonderzoek, leren van werkervaringen; • Leren van andere organisaties door leren van incidenten, landelijke ontwikkelingen en innovaties; • Het inventariseren van kennis over de kennis: 1. Inzichtelijk maken wat we weten 2. Inzichtelijk maken wat we moeten weten 3. Inzichtelijk maken wat we niet weten 4. Inzichtelijk maken wat we niet hoeven te weten. In 2017 is het programma lerend vermogen op basis van het Korpsbeleidsplan zo gefaciliteerd dat er een basis is die het leren uit de praktijk stimuleert. Middels pilots ontstaat er een cultuur die het leren uit de praktijk als normaal beschouwt. Het Kenniscentrum is bij dit proces duidelijk herkenbaar als aanjager en facilitator. Evaluaties van eigen incidenten vinden plaats conform de ontwikkelde methoden. Er wordt geleerd van incidenten van andere regio's en met de sectoren zijn hierover afspraken gemaakt. Het is duidelijk welke landelijke ontwikkelingen de VRHM volgt en hoe het Kenniscentrum deze faciliteert. Hierdoor wordt kennis tijdig gesignaleerd en kan de VRHM tijdig aansluiten bij nieuwe ontwikkelingen.	In 2017 is door de Directie bepaald dat in de nieuwe organisatie lerend vermogen meer vanuit de lijn geborgd dient te worden. Dit houdt in dat het KC in de nieuwe organisatie niet als zelfstandige entiteit terugkeert. Het KC heeft op basis van de bestaande structuur verandervoorstellen gedaan hoe dit in de nieuwe organisatie het beste gerealiseerd kan worden. Deze zijn verwerkt in het nieuwe organisatieplan. Verder zijn de volgende zaken opgepakt: • Advies aanpak veiligheidscultuur. • Advies vervolg en aanpak restpunten RI&E • Ondersteuning in de vorm van leveren van projectleider voor deel brandweer en projectleden voor project bluswater. • Twee deel projecten van digitaal werken 1. Borgen en ontsluiten van kennis 2. Zoeken en vinden. • Het in samenwerking met Brandweer Nederland draaien van een pilot action learning gecombineerd met een pilot O-bundels. • Leveren van ondersteuning bij diverse andere trajecten. (schoonwerken, etc) • Evalueren en bijstellen van het Multidisciplinair evaluatieprotocol. • Afronden evaluatie brandonderzoek. • Evaluatie en aanpassen van het protocol evaluatie GRIP-incidenten.

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
KENNISCENTRUM	
Er is ruimte voor innovaties binnen de VRHM en innovaties bij andere regio's worden gevolgd. Er zijn afspraken hoe het Kenniscentrum innovaties ondersteunt en stimuleert. In de VRHM wordt het leveren van een bijdrage aan de Jan van de Heijden Prijs gestimuleerd. Het motto blijft dat leren een begrip is binnen de VRHM en dat er een klimaat is waarin mensen bereid zijn successen, leerpunten en ervaringen met elkaar te delen en te bespreken. Hierdoor wordt het delen van fouten en successen een onderdeel van de hele organisatie en blijven de leerpunten niet beperkt tot diegenen die die ervaring hebben opgedaan.	

2.2.3 Incidentbestrijding

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
INCIDENTBESTRIJDING	
Versterken van de paraatheid Onderzoek doen naar de huidige sterkte en voorstellen doen om deze te monitoren en te optimaliseren en daarbij rekening te houden met het belang van de kazerne in de totale repressieve zorg. *Harmoniseren, taken verdelen en productverfijning.* De kazernes zijn met personeel en materieel *as-is* overgegaan. Het is nu aan de sector om een afgewogen takenpakket per kazerne vast te stellen op basis van de te leveren zorg en in samenhang met de personele mogelijkheden; De producten van IB definiëren en de daaraan benodigde mensen en middelen koppelen. Daarna kunnen per kazerne de te leveren producten bepaald worden en kunnen zo nodig op basis van herverdeling van specialismen de kazernevolgordetabel, de uitrukconfiguraties en de uitrukvoorstellen per risico verfijnd worden. Hierdoor wordt optimaal voldaan aan de gestelde hulpvraag; *Optimaliseren van interne processen*. Hierbij spelen grote projecten als de Digitale Bereikbaarheidskaart (DBK), het Regionaal Dekkingsplan, de kazernevolgordetabel, het Brandweer Risicoprofiel en het Materieelplan een belangrijke rol. Werken aan afstemming en optimalisering van de interne processen voor het vakbekwaam houden van het personeel en het in goede conditie houden van het materieel. *Vrijwilligersmanagement* Brandweer Hollands Midden maakt werk van het verkrijgen, borgen en zo veel mogelijk behouden van repressief vrijwillig personeel. Het in stand houden van de vrijwillige brandweer vraagt om een structurele en creatieve aanpak en organisatie. De vrijwillige brandweer draagt, in de rol van ambassadeur, in belangrijke mate bij aan het zichtbaar en tastbaar aanwezig zijn van de brandweer in de maatschappij.	In de AB vergadering van februari 2018 is een model gepresenteerd dat de paraatheid beter meet. Hiernaast is de gewenste standaard bezetting per kazerne bepaald. De nieuwe paraatheidsapp zorgt voor meer inzicht in de daadwerkelijke bezetting. Alle acties die aan het materieel plan hangen, zijn uitgevoerd. De laatste te bezuinigen repressieve voertuigen (vijf hulpverleningsvoertuigen) zijn in het najaar uit de paraatheid gehaald. Taken en specialismen zijn verder herverdeeld. De werkzaamheden voor repressief beroepspersoneel zijn verbeterd. Zie paragraaf Bedrijfsvoering. De punten die uit het belevingsonderzoek onder repressief vrijwillig en beroepspersoneel zijn voortgekomen, zijn opgenomen in de nieuwe organisatiestructuur die in 2018 ingevoerd gaat worden. Belangrijk thema is dat teams die taken hebben op het onderdeel onderhoud mobiliteit en PFU, planning van oefeningen en gebruik van beide, worden samengevoegd in één sector Brandweerzorg. Waar nodig zijn vrijwilligers geworven en aangenomen. Tevens is er een aantal 24-uurs medewerkers aangenomen.

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
INCIDENTBESTRIJDING	
	Om aan te blijven sluiten bij wensen van vrijwilligers wordt de functie van ploegchef vrijwillig geëvalueerd.

Onderstaande IB-indicatoren zijn gewijzigd ten opzichte van de jaarstukken van vorig jaar en sluiten nu aan op de nieuwe OPI-rapportages.

Kengetallen Incidentbestrijding

Classificatie	2016	2017
Brand	1.468	1.456
Automatische Brandmelding	1.984	1.663
Ongeval en dienstverlening	2.902	3.338
Ongeval gevaarlijke stoffen	4	2
Waterongeval	108	137
Totaal	**6.466**	**6.596**

Prioriteit	2016	2017
0	11	4
1	4.088	3.987
2	2.339	2.589
3	5	1
4	20	14
5	3	1
Totaal	**6.466**	**6.596**

2.3 Lasten en baten

De realisatie van het programma Brandweer is binnen het budgettaire kader van de begroting 2017 gebleven. De afwijking van het saldo ten opzichte van de programmabegroting en de mutaties in de reserves worden toegelicht bij het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

	Primitieve Begroting	Begrotings-wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Verschil
Programma Brandweer					
Risicobeheersing	4.695.000	-	4.695.000	4.463.677	231.323
Operationele Voorbereiding	5.400.000	65.000	5.465.000	5.679.100	(214.100)
Incidentbestrijding	15.530.000	-	15.530.000	16.359.789	(829.789)
Management en bedrijfsvoering	11.642.000	166.574	11.808.574	11.792.651	15.923
Materieel en huisvesting	13.350.000	-	13.350.000	13.489.462	(139.462)
Projectkosten	514.377		514.377	569.984	(55.607)
Totaal lasten	**51.131.377**	**231.574**	**51.362.951**	**52.354.663**	**(991.712)**
Gemeentelijke bijdragen	42.504.930	-	42.504.930	42.504.930	-
Rijksbijdragen	6.317.082	166.574	6.483.656	6.458.055	25.601
Overige baten	1.795.000	-	1.795.000	2.687.877	(892.877)
Totaal baten	**50.617.012**	**166.574**	**50.783.586**	**51.650.862**	**(867.276)**
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	**514.365**	**65.000**	**579.365**	**703.801**	**(124.436)**
Algemene reserve		-	-	-	-
Reserve kwaliteitsprojecten Brandweer	(106.326)	-	(106.326)	(77.358)	(28.968)
Reserve FLO		-	-	-	-
Reserve Flankerend beleid		-	-	-	-
Reserve samenwerken loont	(100.000)	(65.000)	(165.000)	(88.282)	(76.718)
Reserve versnelde organisatie opbouw	(132.033)	-	(132.033)	(117.264)	(14.769)
Reserve nieuwe brandweerconcepten	(125.000)	-	(125.000)	(125.000)	-
Reserve Multiteam/LCMS	(51.006)	-	(51.006)	(13.817)	(37.189)
Gerealiseerd resultaat	**-**	**-**	**-**	**282.080**	**(282.080)**

3 Programma Gemeenschappelijke Meldkamer

3.1 Algemeen

In de Wet veiligheidsregio's zijn de taken en bevoegdheden voor het voorzien van de meldkamerfunctie opgedragen aan de besturen van de Veiligheidsregio's.

Het bestuur van de VRHM heeft de beschikking over een gemeenschappelijke meldkamer die is ingesteld en in stand wordt gehouden ten behoeve van de brandweertaak, de geneeskundige hulpverlening, het ambulancevervoer en de politietaak, met dien verstande, dat:

- De Regionale Ambulancevoorziening zorg draagt voor het in stand houden van een meldkamer voor ambulancezorg, als onderdeel van de gemeenschappelijke meldkamer.
- De korpschef van de Nationale Politie zorg draagt voor het in stand houden van de meldkamer politie, als onderdeel van de gemeenschappelijke meldkamer.

De meldkamer is belast met het ontvangen, registreren en beoordelen van alle acute hulpvragen ten behoeve van de brandweer, de geneeskundige hulpverlening, het ambulancevervoer en de politie, het bieden van een adequaat hulpaanbod, en het begeleiden en coördineren van de hulpdiensten. Daarnaast faciliteert de GMK de niet-spoedeisende ambulancezorg, het zogenaamde 'besteld vervoer'. De GMK heeft tenslotte een faciliterende en informerende taak aan het bestuur, respectievelijk de besturen in de Veiligheidsregio. De GMK kent hiertoe een viertal kernfuncties, te weten intake, regie, informatievoorziening en opschaling.

De meldkamer van Hollands Midden is sinds 27 mei 2014 samen met de meldkamer van Haaglanden gehuisvest in het gebouw 'De Yp' aan de Katschiplaan 10 in Den Haag (Ypenburg).

Door de Heroriëntatie Landelijke Meldkamerorganisatie zijn de besturen van de Veiligheidsregio's Haaglanden en Hollands Midden in ieder geval tot 2021 verantwoordelijk voor het in stand houden van een gemeenschappelijke meldkamer. De veiligheidsdirecties van de Veiligheidsregio's Haaglanden en Hollands Midden hebben gezamenlijk een Ambtelijke Stuurgroep GMK Den Haag gevormd waarin de leden van de veiligheidsdirecties zitting hebben. Daarnaast is een Bestuurlijke Stuurgroep Meldkamerdomein gevormd door de portefeuillehouders in beide besturen. Voor Hollands Midden burgemeesters J.W.E. Spies en G. Goedhart, voor Haaglanden burgemeesters A.J. Rodenburg en F. Ravestein.

3.2 Wijze van realisatie van de beleidsvoornemens in 2017

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
Transitieakkoord Meldkamer van de Toekomst	In het Transitieakkoord '*Meldkamer van de Toekomst*' (16 oktober 2013), zijn afspraken vastgelegd over financiën, aansturing, locatiekeuze en implementatie van de nieuwe meldkamerorganisatie. Met het ondertekenen van het Transitieakkoord hebben partijen zich verbonden aan het tot stand brengen van de landelijke meldkamerorganisatie (LMO). De huidige 22 locaties zijn tot 10 locaties samengevoegd, er is een nieuwe werkwijze voor intake ingevoerd, er zijn één generieke infrastructuur en een nieuw meldkamersysteem gerealiseerd, en de werkprocessen zijn gestandaardiseerd.
Nulmeting meldkamer Hollands Midden / financiële overdracht aan LMO	De nulmeting van de meldkamer van VRHM is eind 2014 afgerond. De nulmeting had als oogmerk de bestuurlijk-juridische, operationele en financiële situatie in beeld te brengen.
Heroriëntatie LMO	Eind 2015 heeft de minister van V&J de Tweede Kamer geïnformeerd over de realisatie van de Landelijke Meldkamerorganisatie (LMO) als bijzonder onderdeel van de Nationale politie. Er is een zogeheten Gateway review uitgevoerd om vast te stellen of aan alle randvoorwaarden is voldaan om een succesvolle implementatie van de LMO-plannen verder vorm te geven. Hieruit is naar voren gekomen dat de betrokken partijen het met elkaar niet zo georganiseerd hebben dat de opdracht om te komen tot een LMO binnen de huidige afspraken gerealiseerd kan worden; er is een heroriëntatie nodig. Het einddoel blijft overeind staan: de realisatie van één landelijke meldkamerorganisatie op maximaal tien locaties. De transitiestrategie wordt bijgesteld naar een realistischer aanpak. De hoofdlijnen van de heroriëntatie zijn: • prioriteit bij samenvoegingen en landelijke ICT • sturing en coördinatie • financiën

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
Stand van zaken financiën GMK De Yp	Op 28 juni 2017 heeft de Bestuurlijke Stuurgroep ingestemd met de meerjarenbegroting voor de GMK Den Haag. De realisatie over 2016 en de eerste helft van 2017 zijn in kaart gebracht. 2015 was al bekend. Het in beeld brengen van deze cijfers heeft veel tijd in beslag genomen doordat de administratie van de Nationale Politie (waar het merendeel van de kosten wordt geboekt) geen aparte administratie voor de GMK kent (laat staan voor de GMK Den Haag). Het verkrijgen en controleren van de cijfers blijft derhalve een omvangrijke (deels handmatige) inspanning. Met het uitblijven van de LMO zal deze situatie naar verwachting niet op korte termijn veranderen. *Verdeelsleutels* Aan de werkgroep Financiën (de controllers van de deelnemende partners in de GMK Den Haag) is advies gevraagd of de huidige verdeelsleutels nog fair zijn. Deze vraag is onderdeel van de opdracht aan de werkgroep Financiën omdat het gezamenlijk beheer van de meldkamer en de daaruit voortvloeiende verdeling van de kosten niet per 1 januari 2017 aan de LMO konden worden overgedragen. De samenwerkende partners hadden afgesproken om tot aan de overdacht aan de LMO geen discussie te voeren over de gebruikte verdeelsleutels. Nu de komst van de LMO ernstig is vertraagd, heeft de ambtelijke stuurgroep gemeend dat een onderzoek naar de huidige verdeelsleutels opportuun is. Het oordeel of de verdeelsleutels nog fair zijn, laat de werkgroep aan de ambtelijke en bestuurlijke stuurgroep. Het is hierbij van belang in het oog te houden dat de startsituatie voor de deelnemende partners aan de GMK Den Haag sterk verschilt. De Veiligheidsregio Haaglanden en de politie Haaglanden hebben indertijd een gemeenschappelijke meldkamer gebouwd en afspraken gemaakt over het programma van eisen, de begroting en de verdeling van kosten. De partners uit Hollands Midden zijn niet betrokken geweest bij deze afspraken. De partners uit Hollands Midden hebben het beheer van hun meldkamer uitbesteed

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
	aan de politie Hollands Midden en dragen hun aandeel in de kosten via een lump-sum die berekend is op het kostenniveau van de toenmalige meldkamer aan de Rooseveltstraat in Leiden. In hun intentieverklaring hebben de besturen van de beide Veiligheidsregio's afgesproken dat als gevolg van de samenwerking in de GMK Den Haag de kosten voor geen van de partijen zouden mogen stijgen. Kostenstijgingen in de afgelopen jaren hebben dan ook alleen plaatsgevonden na uitdrukkelijke bestuurlijke besluitvorming per deelnemende partner. De discussie over een nieuwe verdeelsleutel moet in het licht van bovenstaande historie worden gezien. De werkgroep Financiën heeft hiervoor een aantal voorstellen gedaan.
Achterblijvende materiële kosten GMK Hollands Midden	De VRHM voert gesprekken met de Politie, JenV en RAV Hollands Midden over de frictiekosten van de GMK Hollands Midden. Op 20 november 2017 heeft een eerste verkennend gesprek plaatsgevonden tussen de Directeur-Generaal Politie J&V, de programmadirecteur LMO en de heer Bruls, voorzitter Veiligheidsberaad. Daarbij zijn drie hoofdthema's besproken. Naast de multi-intake is gesproken over de wijziging van de Politiewet (i.v.m. LMO) en de financiën (taakstelling, kosten beheer en achterblijvende kosten, als onderdeel van de transitiekosten). Voor het laatste thema heeft J&V een voorstel gedaan om op een andere manier invulling te geven aan het Transitieakkoord. Om te bepalen of het voorstel van J&V redelijk en billijk is, is een uitvraag nodig over de kosten die de regio's voorzien of gemaakt hebben in het kader van de vorming van de tien meldkamer-locaties. Het voorstel gaat over het aandeel van de Veiligheidsregio's in de kosten van het beheer en de achterblijvende kosten. Een belangrijk deel van de achterblijvende kosten wordt veroorzaakt door onroerend goed. Als vertrekpunt dienen de afspraken van het Transitieakkoord. Het voorstel dat op tafel ligt dient te worden geverifieerd. De uitvraag loopt via het netwerk van de directeuren/hoofden bedrijfsvoering.

3.3 Lasten en baten

	Primitieve Begroting	Begrotings-wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Verschil
Programma GMK					
DVO	1.463.360	-	1.463.360	1.469.115	(5.755)
Overige kosten		-	-	5.987	(5.987)
Totaal lasten	**1.463.360**	**-**	**1.463.360**	**1.475.102**	**(11.742)**
Bijdrage Rode Meldkamer	1.188.109	-	1.188.109	1.188.116	(7)
Bijdrage GHOR in GMK/RCC	134.769	-	134.769	134.769	-
Rijksbijdragen	31.000	-	31.000	31.000	-
Totaal baten	**1.353.878**	**-**	**1.353.878**	**1.353.885**	**(7)**
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	**109.482**	**-**	**109.482**	**121.217**	**(11.735)**
Reserve GMK	**(109.482)**	109.482	-	-	-
Reserve specifieke risico's		-	-	-	-
Reserve Meldkamer Hollands Midden		(109.482)	(109.482)	(109.482)	-
Gerealiseerd resultaat	**-**	**-**	**-**	**11.735**	**(11.735)**

De realisatie van het programma GMK is niet binnen het budgettaire kader van de begroting 2017 gebleven. De afwijking van het saldo ten opzichte van de programmabegroting en de mutaties in de reserves worden toegelicht bij het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

4 Programma Veiligheidsbureau

4.1 Algemeen

Het Veiligheidsbureau heeft een coördinerende rol in het initiëren, faciliteren en monitoren van de multidisciplinaire samenwerking en besluitvorming binnen de VRHM, zodat de VRHM haar rol als (strategisch) adviesorgaan op het terrein van de rampenbestrijding en crisisbeheersing en integrale veiligheid optimaal kan vervullen.

Het Veiligheidsbureau heeft twee formatieplaatsen en is voor wat betreft de personele bezetting geïntegreerd met het bureau Beleid & Strategie van de concernstaf van de brandweer (ook twee formatieplaatsen). Hiervoor is in 2011 gekozen om redenen van verminderde kwetsbaarheid, eenduidigere ondersteuning van de regionaal commandant-directeur Veiligheidsregio en de ontkleuring van de concernstaf van de brandweer naar een concernstaf voor de Veiligheidsregio. Uiteraard is er wel een duidelijke scheiding van taken en verantwoordelijkheden en is het Veiligheidsbureau in 2017 als organisatieonderdeel van de Veiligheidsregio blijven bestaan en ook als zodanig herkenbaar.

De kosten van het programma Veiligheidsbureau worden, naast de gemeentelijke bijdragen aan Slachtofferhulp Nederland en het Veiligheidshuis (kassiersfunctie gemeenten), gedragen door een gemeentelijke bijdrage (twee derde deel) en een bijdrage van de politie (één derde deel).

4.2 Wijze van realisatie van de beleidsvoornemens in 2017

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
VEILIGHEIDSBUREAU	
Afgeleid van de missie en visie van de Veiligheidsregio en de doelstellingen van de Veiligheidsdirectie zijn de doelstellingen voor 2017 van het Veiligheidsbureau de volgende: • het voorbereiden en bewaken van het ambtelijke en bestuurlijke besluitvormingsproces en de regievoering betreffende de implementatie, monitoring en borging van genomen besluiten; • het stimuleren en toezien op de multidisciplinaire en integrale voorbereiding van de adviezen aan hoofdenoverleg, Veiligheidsdirectie en bestuur; • het Veiligheidsbureau is de front-office van de Veiligheidsregio waar bestuur, medewerkers uit de kolommen en netwerkpartners terecht kunnen met vragen en informatie over de bestuurlijke besluitvorming, onderliggende documenten en (beleids)activiteiten binnen de Veiligheidsregio; • de voorzitter en de directeur van de VRHM worden ondersteund bij de landelijke en provinciale overleggen over zaken de Veiligheidsregio betreffende. Het Veiligheidsbureau vervult een regionale kassiersfunctie voor de gemeentelijke bijdragen aan Slachtofferhulp Nederland en het Veiligheidshuis.	Door het Veiligheidsbureau zijn de taken uitgevoerd zoals omschreven in de begroting 2017. De voorbereiding en bewaking van het ambtelijke en bestuurlijke besluitvormingsproces is één van de hoofdtaken van het Veiligheidsbureau. In 2017 zijn de volgende vergaderingen door het Veiligheidsbureau ondersteund**:** Algemeen Bestuur: 3 (plus 2 thematisch) Dagelijks Bestuur: 6 Veiligheidsdirectie: 11 Hoofdenoverleg: 13 Daarnaast zijn de voorzitter en directeur van de VRHM ondersteund bij de volgende landelijke en provinciale overleggen: Veiligheidsberaad: 4 Raad Directeuren Veiligheidsregio's: 4 (plus 3 thematisch) Slachtofferhulp Nederland heeft in het Dagelijks Bestuur van 14 september een presentatie gehouden over de ontwikkelingen binnen Slachtofferhulp Nederland.
In 2017 zal er, in aansluiting op de activiteiten van 2016, extra aandacht zijn voor onder andere: • De implementatie van de wettelijke planfiguren (regionaal risicoprofiel, beleidsplan en crisisplan). Op basis van het Wet veiligheidsregio's dienen deze planfiguren per vier jaar te worden vastgesteld; • Invulling geven aan de uitkomsten van de visitatiecommissie die in september 2016 bekend worden. Op basis van de rapportage stelt de VRHM een plan op om de opgenomen verbeteracties uit te voeren;	• In het AB VRHM van 7 december is de update van het Regionaal Crisisplan besproken en vastgesteld. • De eerste voorbereidingen zijn getroffen voor het opstellen van een nieuw Regionaal Risicoprofiel. Er zijn voorbereidende gesprekken geweest met stakeholders over de vorm en gewenste doorontwikkeling van het Regionaal Risicoprofiel; is het afdoende om het huidige profiel te actualiseren of willen we naar een geheel nieuwe opzet en invulling van het risicoprofiel. De komende tijd vindt daarover meningsvorming plaats. In 2018 wordt een nieuw Regionaal Risicoprofiel opgesteld. • Er is conform planning twee keer een voortgangsrapportage uitgebracht aan de Veiligheidsdirectie over

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
VEILIGHEIDSBUREAU	
Het versterken van een effectieve en efficiënte multidisciplinaire samenwerking, mede naar aanleiding van veranderende relaties en nieuwe ontwikkelingen (o.a. nationalisering politie, LMO, GHOR).	de voortgang van het Regionaal Beleidsplan VRHM 2016-2019, de werkplannen van de multidisciplinaire werkgroepen en overige bestuurlijke besluiten (o.a. naar aanleiding van evaluaties, systeemtest). Het bestuur van de VRHM wordt geïnformeerd over de tussentijdse resultaten in de Bestuurlijke voorjaars- en najaarsrapportage, bij de verantwoording over het programma Veiligheidsbureau. De voortgangsrapportage vormt input hiervoor. • De aanbevelingen van de Visitatiecommissie zijn meegenomen in lopende ontwikkelingen inzake nieuw organisatieplan en evaluatie partnerschappen. De uitkomsten worden gemonitord. De evaluatie van de werking van de multidisciplinaire evaluatiesystematiek is uitgevoerd. In de VD van 18 december is het nieuwe evaluatieprotocol vastgesteld.
Nieuwe ontwikkelingen	N.a.v. de nieuwe werkwijze van het Veiligheidsberaad zijn Veiligheidsregio's verzocht thema's aan te dragen voor de nieuwe strategische agenda van het Veiligheidsberaad. Na besprekingen in zowel het Dagelijks Bestuur als de Veiligheidsdirectie zijn thema's aangedragen.

4.3 Lasten en baten

	Primitieve Begroting	Begrotings-wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Verschil
Progr. Veiligheidsbureau					
Kassiersfunctie Veiligheidshuis	181.350	-	181.350	180.000	1.350
Kassiersfunctie Slachtofferhulp	149.193	-	149.193	150.073	(880)
Veiligheidsbureau	208.117	-	208.117	184.597	23.520
Totaal lasten	**538.660**	**-**	**538.660**	**514.670**	**23.990**
Gemeentelijke bijdrage Veiligheidshuis	149.193	-	149.193	149.193	-
Gemeentelijke bijdrage Slachtofferhulp	181.350		181.350	181.350	
Gemeentelijke bijdrage Veiligheidsbureau	132.117	-	132.117	132.126	(9)
Bijdrage van Politie Hollands Midden	66.000	-	66.000	58.042	7.958
Rijksbijdragen	10.000	-	10.000	10.000	-
Totaal baten	**538.660**	**-**	**538.660**	**530.711**	**7.949**
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	**-**	**-**	**-**	**(16.041)**	**16.041**
Reserves	**-**	**-**	**-**		-
Gerealiseerd resultaat	**-**	**-**	**-**	**(16.041)**	**16.041**

De realisatie van het programma Veiligheidsbureau is binnen het budgettaire kader van de begroting 2017 gebleven. De afwijking van het saldo ten opzichte van de programmabegroting en de mutaties in de reserves worden toegelicht bij het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

5 Programma Oranje Kolom

5.1 Algemeen

De in de gemeenschappelijke regeling VRHM deelnemende gemeenten bundelen hun krachten steeds meer op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing (bevolkingszorg). Dit gebeurt in operationele zin en in de advisering aan het AB en/of DB. In de VRHM is de wettelijk voorgeschreven functie van coördinerend functionaris uitgewerkt. Hij is belast met de coördinatie van de maatregelen en voorzieningen die de gemeenten treffen met het oog op een ramp of crisis. In de bestuurlijke rapportages en in het jaarbericht legt hij rekening en verantwoording af aan het AB over het gevoerde beleid en beheer in zijn rol als coördinerend functionaris en over de werkzaamheden die uitgevoerd worden door het Bureau Gemeentelijke Crisisbeheersing (BGC), dat hem ondersteunt bij zijn taken.

Naast taken op het gebied van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing hebben de coördinerend functionaris en het BGC ook coördinerende taken op diverse verwante taakvelden zoals de evenementenveiligheid, de crisis- en risicocommunicatie en de vluchtelingenproblematiek.

5.2 Wijze van realisatie van de beleidsvoornemens in 2017

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
ORANJE KOLOM	
De opdracht 'versterking bevolkingszorg' voor de komende jaren is een opdracht aan de Veiligheidsregio's en de gemeenten. Kijkend naar de ontwikkelingen van dit moment en naar de afgelopen beleidsperiode zijn de volgende onderwerpen in 2017 in ieder geval aan de orde: a. Implementatie van de visie op Bevolkingszorg 2.0 - In 2017 zal in ieder geval het nieuwe prestatiekader voor de Oranje Kolom gemeten worden. De wijze van uitvoering is in 2016 ontwikkeld (van prestatiekader naar prestatiemeting). - Vanaf 2016 zijn in het beleidsplan van de Veiligheidsregio Hollands Midden drie prioriteiten benoemd (informatie gestuurd, risicogericht en omgevingsgericht). De betekenis van deze prioriteiten voor de activiteiten binnen de Oranje Kolom vertonen samenhang met het traject BZOO, bijvoorbeeld op de onderwerpen versterken zelfredzaamheid en het versterken partnerschappen en staan ook in 2017 op de agenda.	a. De beide pilots Prestatiemeting (o.b.v. de peerreview methode) in het cluster BRL en de gemeente Noordwijk zijn uitgevoerd. De methodiek van de prestatiemeting, gebaseerd op het nieuwe prestatiekader voor de Oranje Kolom, is o.b.v. de pilots in 2017 verder uitgewerkt. Ook is voorgesteld de prestatiemeting als cyclisch proces de aankomende jaren bij alle gemeenten in te voeren. Het Algemeen Bestuur is akkoord gegaan met de aanpassingen en de voorgestelde werkwijze. Er ligt inmiddels een concreet plan om de peerreviews 'uit te rollen' bij alle gemeenten. Het gedachtengoed van Bevolkingszorg op orde 2.0 is en wordt meegenomen in de reviews.

Wat willen wij bereiken (begroting)	Wat hebben wij gedaan (realisatie)
ORANJE KOLOM	
b. Verbinding risico- en crisiscommunicatie - 2017 staat in het teken van borgen maar ook van blijvend ontwikkelen. - Het onderhouden van de kwaliteit van medewerkers die een rol spelen in de (regionale) organisatie van de crisiscommunicatie, het versterken van de verbinding tussen activiteiten op het gebied van risico- en crisiscommunicatie en het inzetten van nieuwe manieren van communicatie zullen in 2017 aandacht krijgen.	b. De regionale crisiscommunicatiestructuur is in 2017 aangepast op basis van evaluatie. Met ingang van 1 januari 2018 start de nieuwe taakorganisatie crisiscommunicatie. Een aantal rollen is verdwenen en een aantal rollen is gebundeld, opdat met minder mensen een nog betere kwaliteit van werken gerealiseerd kan worden. Om dit te bereiken is in 2017 extra geïnvesteerd in opleidingen en trainingen. Het versterken van de verbinding risico- en crisiscommunicatie heeft door personele omstandigheden onvoldoende aandacht gekregen. Dit wordt in 2018 opgepakt.
c. Borgen kwaliteit en continuïteit gemeentelijke crisisorganisatie - Er wordt vanuit BZOO ingezet op een slanke maar gespierde crisisorganisatie waarbij sprake is van samenwerking op cluster- en regionaal niveau. Om deze crisisorganisatie optimaal te kunnen ondersteunen is in 2016 de visie op Opleiden, Trainen en Oefenen (OTO) beschreven. Deze sluit aan bij de principes van BZOO en wordt uitgewerkt in een OTO-aanbod dat bijdraagt aan de kwaliteit van de (individuele) crisismedewerker. De uitvoering van het (vernieuwde) OTO-programma vindt vanaf 2017 plaats. Daarbij zal ook gebruik gemaakt kunnen worden van het ondersteunende middel ‘vaardighedenpaspoort’.	c. De visie op Opleiden, Trainen en Oefenen (OTO) heeft geresulteerd in een over het jaar heen gespreid aanbod aan ‘dagen van de crisisbeheersing’ voor de diverse doelgroepen en specifieke themamiddagen. Dat deze dagen en middagen voorzien in een behoefte is gebleken uit de evaluaties door de deelnemers. Bij vrijwel alle dagen was de opkomst en de waardering boven verwachting hoog. Voor 2018 is een nieuw OTO-jaarplan ontwikkeld. Hoewel het de intentie was om in de loop van 2017 gebruik te gaan maken van het ondersteunende middel ‘vaardighedenpaspoort’ is dat niet gelukt. De uitrol van het collectief aangeschafte systeem is aanzienlijk vertraagd. Implementatie voor de Oranje Kolom is nu voorzien in 2019. In de tussenliggende periode wordt gewerkt met een tijdelijke regionale registratie m.b.v. Excel.
Nieuwe ontwikkelingen	Nieuwe risico’s zoals cybercrime en terrorismegevolgbestrijding hebben ook voor de Oranjekolom in 2017 hun schaduwen vooruit geworpen. Zowel op het gebied van de evenementenveiligheid als ook in de reguliere bevolkingszorgprocessen dient toenemende aandacht aan dit type risico’s te worden besteed.

5.3 Lasten en baten

	Primitieve Begroting	Begrotings-wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Verschil
Progr. Oranje Kolom					
Kassiersfunctie Rode Kruis	21.133	-	21.133	21.189	(56)
Bureau Gemeentelijke Crisisbeheersing	616.140		616.140	589.524	26.616
Totaal lasten	**637.273**	**-**	**637.273**	**610.712**	**26.561**
Gemeentelijke bijdrage KF Rode Kruis	21.133	-	21.133	21.133	-
Gemeentelijke bijdrage Oranje Kolom	549.927	-	549.927	549.937	(10)
Rijksbijdragen	66.213		66.213	66.213	-
Overige baten			-	2.248	(2.248)
Totaal baten	**637.273**	**-**	**637.273**	**639.531**	**(2.258)**
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	**-**	**-**	**-**	**(28.819)**	**28.819**
Reserves	-		-	-	-
Gerealiseerd resultaat	**-**	**-**	**-**	**(28.819)**	**28.819**

De realisatie van het programma Oranje Kolom is binnen het budgettaire kader van de begroting 2017 gebleven. De afwijking van het saldo ten opzichte van de programmabegroting en de mutaties in de reserves worden toegelicht bij het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

6 Paragrafen

6.1 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing (artikel 11 BBV)

6.1.1 Algemeen

Op grond van het Besluit BBV bestaat het weerstandsvermogen uit de relatie tussen:

- De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de VRHM beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken.
- Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

De paragraaf betreffende weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat ten minste:

- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit.
- Een inventarisatie van de risico's.
- Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

In de afgelopen jaren heeft de VRHM in het jaarbericht en in de begroting een gelijkluidende paragraaf opgenomen omdat beide documenten in dezelfde bestuursvergadering worden vastgesteld. In de derde bestuur rapportage van het dienstjaar worden de risico’s tussentijds beoordeeld. In de paragraaf weerstandsvermogen worden vermeld:

- De risico’s van materieel belang en een inschatting van de kans dat deze risico’s zich voordoen.
- Het weerstandsvermogen en in hoeverre schade en verliezen als gevolg van risico’s van materieel belang met het weerstandsvermogen kunnen worden opgevangen.

6.1.2 Inventarisatie weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen is de mate waarin onvoorziene tegenvallers kunnen worden opvangen zonder dat de continuïteit van het bedrijf in gevaar komt. Het weerstandsvermogen kan worden uitgedrukt als de verhouding tussen de reëel aanwezige weerstandscapaciteit en de geïnventariseerde (en gekwantificeerde) risico's. De weerstandscapaciteit is de optelsom van in de organisatie aanwezige middelen om dit soort tegenvallers op te vangen. Deze middelen bestaan uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves, de stille reserves alsmede uit de nog niet ingevulde begrotingsruimte en de post onvoorzien.

De belangrijkste component van de weerstandscapaciteit is het (vrije) eigen vermogen, dat wil zeggen de vrije componenten van de algemene reserve en van de bestemmingsreserves. De algemene reserve van de VRHM kent geen geoormerkte bestanddelen en is daarmee in haar geheel inzetbaar voor het afdekken van de financiële consequenties van risico’s.

Ultimo 2017 bedraagt het saldo van de algemene reserve (voor resultaatbestemming 2017) € 917.000. Daarnaast beschikt de VRHM over bestemmingsreserves, waarvan de aard, de bestemming en het verloop in de *Nota reserves 2017-2018* zijn aangegeven. Het beleid van de VRHM is er op gericht te werken met een structureel sluitende exploitatiebegroting en de bestemmingsreserves in te zetten waarvoor zij zijn ingesteld. In de bestemmingsreserves is derhalve

geen ‘vrij besteedbare ruimte’ opgenomen die benut kan worden indien een risico manifest zou worden.

6.1.3 Inventarisatie risico’s

In onderstaande overzicht zijn de risico's gepresenteerd met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Kans en effect	Risico	Gevolgen
Kans 50,00% € 750.000	Op de middellange termijn onvoldoende gekwalificeerde mensen op functies.	Als gevolg van de herziening van het organisatieplan met als eis dat minimale kwaliteiten aanwezig moeten zijn en het feit dat het bestuur de ambitie heeft om de organisatie door te ontwikkelen naar een netwerkorganisatie, is het risico aanwezig dat niet op alle formatieplaatsen voldoende gekwalificeerd personeel aanwezig is. Dit moet dan worden ingehuurd, c.q. personeel dat niet voldoet aan de minimale kwaliteitseisen wordt boven formatief geplaatst.
Kans 50,00% € 1.000.000	Aflopen huidige cao vanaf 1 mei 2017 verschil indexering en stijging cao	Risico is dat de door het Bestuur toegekende indexpercentages voor 2017 (0,75%) en 2018 (1,3%) onvoldoende zijn om het eventuele effect van een Cao-stijging te kunnen dekken.
Kans 10,00% € 1.000.000	Financiële gevolgen incidenten	Om onverwachte en substantiële uitgaven op te vangen, bijvoorbeeld verliezen die voortvloeien uit incidenten en rampen van beperkte en aanzienlijke aard.
Kans 10,00% € 1.000.000	Toetreding marktpartijen	Als gevolg van veranderende wet- en regelgeving (bijvoorbeeld privatisering van de bouwplantoetsing) treden marktpartijen toe op het gebied van werkzaamheden die eerder (wettelijk) door de brandweer werden verricht. Indien er geen mogelijkheid is dat 'de mens het werk volgt' bestaat het risico van boventalligheid c.q. boven formativiteit.
Kans 50,00% € 250.000	Verwerving van niet-functionele bedrijfsmiddelen	Het functioneren van specifieke bedrijfsmiddelen in de praktijk is in de inkoopfase soms moeilijk in te schatten, waardoor eerder op bedrijfsmiddelen moet worden afgeschreven.
Kans 10,00% € 100.000	Geen of dubbel onderhoud aan installaties	De aard van de specialistische werkzaamheden en de inzet van materiaal en materieel in extreme situaties en omstandigheden kan leiden tot aanpassing van onderhoudsconcepten die extra kosten met zich meebrengen. Beheersmaatregelen: Inventarisatie van installaties, demarcaties en contracten en het analyseren van de verbanden hierin.

In totaal zijn 133 risico's in beeld gebracht. Op basis van deze 133 risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. Uit het resultaat van de uitgevoerde risicosimulatie (Monte-Carlosimulatie) volgt dat het voor 90% (norm NARIS) zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 917.322 (benodigde weerstandscapaciteit).

Het weerstandsvermogen ultimo 2017 bedraagt 1,0 (zijnde het saldo van de algemene reserve ultimo 2017 / benodigde weerstandscapaciteit). Volgens de in samenwerking met de Universiteit Twente ontwikkelde normtabel betekent dit een waardering van voldoende.

6.1.4 Beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico´s

Risicomanagement is erop gericht de schadelijke gevolgen van in kaart gebrachte risico's zo veel mogelijk te voorkomen of te beperken. Dit kan worden gedaan door het vermijden van het risico (opheffen van de oorzaak), het verminderen van de impact van het risico (terugbrengen netto verwachte omvang en/of terugbrengen waarschijnlijkheid) of het overdragen van het risico (bijvoorbeeld door te verzekeren). De VRHM heeft diverse verzekeringspolissen afgesloten voor aansprakelijkheid, ongevallen personeel, schade aan opstallen, bedrijfsinventarissen en materieel. De VRHM voldoet hiervoor premie en kent per schade een beperkt eigen risico.
Als de verwachte impact van het risico naar verhouding erg klein is, kan er ook voor gekozen worden het risico te accepteren. Als dat risico zich dan voordoet, draagt de VRHM de gevolgen zelf. Daar waar de VRHM een risico heeft verzekerd, maakt dit geen onderdeel meer uit van het vraagstuk rond het weerstandsvermogen. Immers het financieel risico is afgedekt en bij een derde, een verzekerings-maatschappij, belegd.

6.1.5 Beoordeling verhouding kengetallen in relatie tot de financiële positie

Het weerstandsvermogen is de mate waarin onvoorziene tegenvallers kunnen worden opgevangen
De aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten staan er garant voor dat de VRHM te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen (art. 51 gemeenschappelijke regeling VRHM). Daarmee is het weerstandsvermogen in principe altijd 100%. Maar de VRHM heeft hierin ook een eigen verantwoordelijkheid en acht het vanuit normale bedrijfsvoering onwenselijk om telkens als zich een onverwachte tegenvaller voordoet, de deelnemende gemeenten aan te moeten spreken om financieel bij te springen.
Daarom kiest zij ervoor zelf een zekere weerstandscapaciteit op te bouwen die afdoende dient te zijn om (de belangrijkste) onvoorziene tegenvallers op te kunnen vangen.

Op dit moment is het saldo van de algemene reserve voldoende om de genoemde risico´s af te dekken. De structurele ruimte in de begroting staat onder druk. Het is voor de VRHM een uitdaging om de door het bestuur opgelegde bezuinigingstaakstellingen te realiseren.

6.1.6 Financiële kengetallen

	Verloop van de kengetallen		
Kengetallen:	**Verslag 2016**	**Begroting 2017**	**Verslag 2017**
Netto schuldquote	34%	43%	39%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	34%	43%	39%
Solvabiliteitsrisico	23%	18%	19%
Structurele exploitatieruimte	2%	0%	-1%

6.2 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen (artikel 12 BBV)

De financiële verordening schrijft ten aanzien van het onderhoud van de kapitaalgoederen het volgende voor:

- Tenminste eens in de vier jaar wordt het meerjarenonderhoudsplan voor het (de) bedrijfsgebouw(en) in eigendom geactualiseerd om de noodzaak tot aanpassing van de jaarlijkse storting in de voorziening groot onderhoud gebouwen vast te stellen;
- Bij de begroting en de jaarstukken doet het Dagelijks Bestuur verslag over de voortgang van het geplande onderhoud aan bedrijfsgebouwen en, indien de actualisering van het meerjarenonderhoudsplan daartoe aanleiding geeft, van de (financiële) gevolgen daarvan.

De VRHM beschikt niet over de kapitaalgoederen wegen, riolering, water en groen.
In de sfeer van gebouwen, inventaris, voertuigen en redgereedschappen is wel sprake van onderhoud van kapitaalgoederen.

6.2.1 Onroerend goed

Object	Locatie	Eigendomsvorm
Brandweerkazernes	10 locaties	Volledig eigendom
Verbouwingen kazernes	diversen	Verbouwing aan pand derden
GMK, kantoorpand	Leiden, Rooseveltstraat 4a	Economisch eigendom
Parkeerterrein	Leiden, Rooseveltstraat 4a	Volledig eigendom
Crisisruimte ROT	Leiden, Rooseveltstraat 4a	Verbouwing aan pand derden
Crisisruimte RBT	Leiden, Rooseveltstraat 4a	Verbouwing aan pand derden
Loods	Leiden, Gooimeerlaan 25	Opstal
ROB	Waddinxveen, Noordeinde 48	Opstal

Brandweerkazernes
Om fiscale redenen zijn 11 kazernes van gemeenten gekocht met een terugkoopverplichting aan het einde van de BTW-herzieningsperiode. In 2014 is de eerste kazerne weer verkocht aan de gemeente Teylingen, in 2017 waren er 10 brandweerkazernes in eigendom.
De overige locaties worden gehuurd van gemeenten en andere partijen. In sommige gevallen was een renovatie noodzakelijk om de kazerne aan te laten sluiten bij de gebruikerseisen die de VRHM eraan stelt. Deze aanpassingen zijn telkens samen met de verhuurder uitgevoerd, waarbij groot onderhoud (kosten verhuurder) en klein onderhoud en aanpassingen (kosten VRHM) steeds gecombineerd zijn. Om de investering rendabel te laten zijn voor beide partijen is het betreffende huurcontract verlengd met minimaal 5 jaar.

Leiden, Rooseveltstraat 4a
Sinds 2004 is de VRHM economisch eigenaar van een gedeelte van het pand aan de Rooseveltstraat 4a in Leiden, het onderdeel van de GMK (Gemeenschappelijke Meldkamer). De gemeente Leiden heeft het juridische eigendom van het hele pand. Het aangrenzende parkeerterrein is volledig eigendom van de VRHM.
In het pand zijn tevens twee crisisruimten gevestigd die in de huidige vorm sinds 2010 functioneren.

Leiden, Gooimeerlaan 25
Daarnaast beschikt de VRHM over een loods in Leiden, waarin voertuigen en materieel zijn gestald.

Waddinxveen, ROB
Bij de brandweerkazerne in Waddinxveen is in 2016 een nieuw Regionaal Oefencentrum Brandweer (ROB) met stookgebouw gevestigd. Hierdoor kunnen realistische oefeningen in eigen beheer plaatsvinden en hoeft er minder gebruik gemaakt te worden van externe partijen.
In 2017 is het vulstation van het ROB aangepast.

Strategische huisvestingvisie: Notitie koop versus huur
De directie heeft van het bestuur opdracht gekregen om te onderzoeken of het mogelijk is dat alle kazernes die gehuurd worden van gemeenten in eigendom genomen kunnen worden.
Om dit vraagstuk te onderzoeken heeft onderzoek plaatsgevonden en is overleg gevoerd met vastgoed- en financiële medewerkers van de deelnemende gemeenten.
In de AB-vergadering van december 2017 is de notitie gepresenteerd. De conclusie is dat het lastig is om één algemene regel met alle gemeenten af te spreken. De oorzaken hiervan zijn onder andere:

- De financiële afwikkeling met gemeenten moet budgettair neutraal plaatsvinden voor de VRHM zodat de deelnemende gemeenten geen nadeel ondervinden.
- Er is uitgebreid onderzoek nodig per pand om de boekwaarde, de structurele onderhoudslasten en eventueel achterstallig onderhoud te bepalen.
- Afspraken over vrijwillige en verplichte verkoop bij het afstoten van kazernes. Dit kan als gevolg van gewenste krimp door de VRHM of herontwikkeling van het gebied door de gemeente.

Op korte termijn is het afspreken van één beleidsuitgangspunt voor alle gemeenten moeilijk. Het bestuur heeft de directie de opdracht gegeven om met alle gemeenten in gesprek te gaan over dit onderwerp en eventueel de huurkazernes over te nemen.

Nieuwbouw Leiden, Schipholweg
De plannen voor de ontwikkeling van de nieuwbouwlocatie waar de brandweerkazerne onderdeel van is, zijn in volle gang. De VRHM wordt tijdelijk eigenaar van de volledige huidige locatie zodat de ontwikkeling zo spoedig mogelijk vorm zal krijgen.

Renovatie en uitbreiding kazerne Leimuiden
In december 2017 is door het bestuur een krediet van € 375.000 toegekend om de kazerne in Leimuiden aan te passen. Met deze uitbreiding wordt een gedeelte achterstallig onderhoud uitgevoerd. Tevens wordt het aantal m2 uitgebreid zodat er voldoende ruimte is en de locatie voldoet aan de vastgestelde VRHM-norm voor multifunctionele ruimte, kantoorruimte en veiligheid.

Nieuwbouw kazerne Bodegraven en verbouw kazerne Nieuwerbrug
Het AB heeft in de vergadering van 30 juni 2017, na hoofdelijke stemming, besloten tot het verwerven van grond in eigendom en het door Brandweer Hollands Midden zelf realiseren van een nieuwe brandweerkazerne Bodegraven op een geschiktere locatie. Tevens is besloten tot het in eigendom verwerven van grond en de bestaande brandweerkazerne Nieuwerbrug en het door Brandweer Hollands Midden zelf realiseren van een verbouwing/uitbreiding van deze kazerne. De Regionaal Commandant heeft opdracht gekregen om de voor- en nadelen van koop en huur, vanuit brandweer- en gemeentelijk perspectief, te onderzoeken.

Facilitaire werkplaatsen
De verbouwingen van de werkplaatsen zijn in 2017 afgerond. De PFU-werkplaatsen in Gouda en Leiden Zuid zijn aangepast aan de regels voor Schoon en Hygiënisch werken. Tevens zijn de werkplaatsen Mobiliteit in Alphen aan den Rijn en Leiden Noord (kleine aanpassingen) voltooid.
De nieuwe werkplaatsen maken het voor het repressieve beroepspersoneel ook aantrekkelijker om in het kader van zinvol werk facilitaire taken uit te voeren.

6.2.2 Mobiliteit

In 2017 is verdere uitvoering gegeven aan het materieelplan en de standaardisering van het wagenpark.

Voer- en vaartuigen
Zoals aangegeven in MAM zijn er vijf hulpverleningsvoertuigen bezuinigd in de repressieve dienst. De vijf tankautospuiten, die besteld waren in 2015, maar waarvan de aanschaf vanwege strengere milieunormen vertraagd was, zijn in de zomer in gebruik genomen.

Het laatste overtollige klein materiaal (aanhangers) is inmiddels ook afgestoten.

Het brandweervaartuig uit Roelofarendsveen is vervangen en in gebruik genomen. Op het onderdeel brandweervaartuigen zal de VRHM nog beleid moeten maken. De verschillen in de wateren en de overgenomen vaartuigen zorgen er voor dat een standaard voor alle locaties niet mogelijk is.

Grootschalig watertransport
De VRHM heeft direct en via de gemeente Katwijk divers groot materieel geschonken gekregen. De leeftijd van deze pompen, slangen en containers is hoog. Momenteel wordt onderzocht wat de VRHM in de toekomst nodig heeft en wat de structurele lasten voor het onderhoud daarvan zullen zijn. Naast deze vervanging speelt nog het project Bluswatervoorziening met een eventuele wens tot het uitbreiden van brandweermateriaal. Deze twee thema's worden waar mogelijk gecombineerd opgepakt.

6.2.3 Personele functionele uitrusting

Om adequaat en veilig het brandweerwerk op straat uit te kunnen voeren heeft de brandweermens de beschikking over een Persoonlijke Functionele Uitrusting (PFU).
Nadat in 2016 volledige harmonisatie van alle PFU heeft plaatsgevonden, is gebleken dat er toch op het onderdeel maskers meer maatwerk nodig is om veilig te kunnen werken. In 2018 wordt verder onderzocht wat dit voor consequenties gaat hebben. In de bestuursvergadering van februari 2018 is dit ook aangekondigd in het kader van Schoon en Hygiënisch werken.

In 2017 bedroegen de onderhoudslasten € 1,9 miljoen.

6.3 Paragraaf financiering (artikel 13 BBV)

Risicobeheer van de financieringsportefeuille

Het risicobeheer is opgenomen onder de treasury functie. De doelstelling van de treasury functie is als volgt geformuleerd:

- Het beheersen van de financiële risico's zoals renterisico's, liquiditeitenrisico's en kredietrisico's.
- Het continu verzorgen van voldoende liquiditeit voor de organisatie.
- Het minimaliseren van de rentekosten en het maximaliseren van de renteopbrengsten.

Het Treasury statuut vormt het kader voor het uitvoeren van de treasury functie onder de voorwaarden:

- Gelden worden alleen uitgezet bij het Ministerie van Financiën in verband met de heersende Regelgeving Schatkistbankieren voor decentrale overheden;
- Het aantrekken van leningen geschiedt door een offerte aan te vragen bij tenminste twee of meerdere financiële instellingen.
- Er wordt geen gebruik gemaakt van derivaten.
- De VRHM verstrekt zelf geen geldleningen. Met het oog op de voorgenomen nieuwe investeringen zal op basis van de liquiditeitsplanning worden beoordeeld tot welk bedrag aanvullende geldleningen benodigd zijn. Bij aanschaf van duurzame goederen worden de aangegane geldleningen qua looptijd zoveel mogelijk afgestemd op de economische levensduur van die activa.
- Het enkel voor beleggingsdoeleinden kopen van aandelen is in de verordening uitgesloten, behalve voor zover deze gekocht worden in het kader van de uitoefening van de publieke taak. Aandelen zullen nooit worden gekocht zonder voorafgaand advies van het DB. De VRHM is te typeren als een geld vragende instelling en treedt niet als partij op om eventueel tijdelijk overtollige middelen om te zetten in beleggingsproducten.

De VRHM houdt zich aan de in de *Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden* vermelde normen ten aanzien van de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Binnen de taken van der VRHM is geen sprake van grondexploitatie.

Tabel van afgesloten onderhandse leningen

Leningnummer	Hoofdsom	Looptijd	Einddatum	Rente	Saldo 01-01-2017	Aflossing	Rente boekjaar	Saldo 31-12-2017
BNG 40.096474	1.200.000	15	3-2-2018	4,39%	160.000,00	80.000,00	3.819,90	80.000,00
BNG 40.102390	2.500.000	20	15-12-2026	4,00%	1.250.000,00	125.000,00	49.718,58	1.125.000,00
BNG 40.106332	2.300.000	10	27-1-2021	3,11%	1.035.000,00	230.000,00	26.946,95	805.000,00
BNG 40.106460	1.000.000	10	24-2-2021	3,46%	450.000,00	100.000,00	13.482,15	350.000,00
BNG 40.106461	3.930.000	10	24-2-2021	4,00%	3.438.750,00	98.250,00	133.835,34	3.340.500,00
BNG 40.106462	3.230.000	9	24-2-2020	3,89%	2.826.250,00	80.750,00	106.972,07	2.745.500,00
BNG 40.106463	2.930.000	8	25-2-2019	3,77%	2.563.649,74	73.270,05	94.046,32	2.490.379,69
BNG 40.110863	4.000.000	7	1-12-2023	0,28%	4.000.000,00	571.428,57	11.989,04	3.428.571,43
BNG 40.110864	3.000.000	15	1-12-2031	0,88%	3.000.000,00	200.000,00	28.425,21	2.800.000,00
Totaal					18.723.649,74	1.558.698,62	469.235,56	17.164.951,12

De leningenportefeuille is in boekjaar 2017 niet uitgebreid en het normale aflossingspatroon is gevolgd.

Tabel renterisicoberekening

De renterisiconormering is vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal per 1 januari 2017. De norm is voor 2017: € 53.771.000. Onderstaand overzicht laat zien dat er voor 2017 een ruimte bestond van € 9.195.000.

(alle bedragen x € 1.000)	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Renteherzieningen	-	-	-	-
Aflossingen	1.559	1.559	3.909	4.107
Renterisico	1.559	1.559	3.909	4.107

Renterisiconorm	10.754
Ruimte onder renterisiconorm	**9.195**
Overschrijding renterisiconorm	
Begroting conform Programmabegroting 2017	53.771
Percentage	20%

Kasgeldlimietberekening

De vastgestelde kasgeldlimiet bedraagt 8,2% van het begrotingstotaal per 1 januari 2017. Het begrotingstotaal van 2017 bedraagt conform de Programmabegroting: € 53.771.000. De kasgeldlimiet komt op grond van deze berekening voor 2017 uit op € 4.409.000.
In het tweede en het vierde kwartaal was sprake van een overschrijding. Deze overschrijdingen worden veroorzaakt door de spreiding van de ontvangsten over het jaar op twee momenten, namelijk het eerste en het derde kwartaal.

Overzicht kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Omvang van de begroting per 1 januari 2017	53.771			
Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten van de grondslag	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
- in bedrag	4.409	4.409	4.409	4.409
Omvang vlottende korte schuld				
- opgenomen gelden < 1 jaar	18.354	18.226	18.078	17.763
- schuld in rekening-courant	0	0	0	0
- gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0	0	0
- overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0	0	0	0
	18.354	**18.226**	**18.078**	**17.763**
Vlottende middelen				
- contanten in kas	1	0	1	1
- tegoeden in rekening-courant	16.260	12.002	16.857	6.467
- overige uitstaande gelden < 1 jaar	689	325	477	657
	16.950	**12.327**	**17.335**	**7.125**
Toets netto vlottende schuld				
- totaal netto vlottende schuld	1.404	5.899	743	10.638
- toegestane kasgeldlimiet	4.409	4.409	4.409	4.409
- ruimte	3.005	-1.490	3.666	-6.229
	Ruimte	**Overschrijding**	**Ruimte**	**Overschrijding**

Drempelwaarde schatkistbankieren

Op grond van de wet Verplicht schatkistbankieren houdt VRHM haar overtollige middelen gedurende het jaar aan bij de schatkist. Het gemiddelde saldo van de overtollige middelen van een kwartaal mag het drempelbedrag niet overschrijden. In onderstaande tabel is te zien dat het drempelbedrag in 2017 niet is overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)

(1) Berekening drempelbedrag	
Begrotingstotaal verslagjaar	53.771
Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	53.771
Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-
Drempelbedrag	403

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				
	1e Kwartaal	2e Kwartaal	3e Kwartaal	4e Kwartaal
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	24.501	27.172	24.135	25.652
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	272	299	262	279

Drempelbedrag	**403**			
	1e Kwartaal	2e Kwartaal	3e Kwartaal	4e Kwartaal
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	**272**	**299**	**262**	**279**
Ruimte onder het drempelbedrag	131	104	141	124
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

6.4 Paragraaf bedrijfsvoering (artikel 14 BBV)

Inleiding

De VRHM richt zich op Samen Sterk voor Meer Veiligheid ten behoeve van de burgers in onze regio en levert daartoe uiteenlopende producten. Om deze producten te kunnen voortbrengen is inzet van productiemiddelen nodig zoals personeel, financiën, informatievoorziening, organisatie, automatisering, huisvesting, communicatie, materieel, materiaal, etc. Bedrijfsvoering is het organiseren van de inzet van deze middelen ten behoeve van de levering van deze producten. Burgers van bij de VRHM aangesloten gemeenten verwachten dat deze rechtmatig handelt en betrouwbaar, transparant, doelmatig, doeltreffend en responsief is. Daaruit vloeien criteria voort voor de uitkomsten van de bedrijfsvoering, waarin het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening aan de burger centraal staat. De bedrijfsvoering is bij een externe gerichtheid van de VRHM direct zichtbaar voor de burger, bijvoorbeeld in de snelheid van aanrijden van hulpdiensten en de adequaatheid van afwikkeling van meldingen door de gemeenschappelijke meldkamer.

Wat willen wij bereiken?		**Wat hebben wij gedaan?**
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**
Efficiënte bedrijfsvoering en kwaliteitsverbetering	Het herijken van het organisatieplan uit 2010 en aanpassen van de organisatiestructuur waar nodig. Het uitwerken en invoeren van personele regelingen.	De evaluatiepunten uit de Rode-dradennotitie uit 2016 vormde de input voor het nieuwe functiehuis. In 2017 is de fijnstructuur verder ontwikkeld. De plaatsingsprocedure, het locatieplan en de sleutelfuncties zijn geformuleerd Samen met beroepspersoneel zijn afspraken gemaakt over de inzet tijdens wachturen (17/65 regeling). Dit heeft geleid tot de notitie *Zinvol werk*. Deze afspraken zorgen voor efficiëntere inzet van personeel voor onderhoudstaken.
	Het invoeren van een documentmanagement- en samenwerkingssysteem.	De technische inrichting van het systeem is uitgevoerd. De hele organisatie heeft hiervoor veel input geleverd. Echter als gevolg van capaciteitsproblemen bij de leverancier is de verdere implementatie vertraagd. In 2018 wordt Decos uitgefaseerd en het onderdeel voor Risicobeheersing afgerond.

Wat willen wij bereiken?		Wat hebben wij gedaan?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**
Efficiënte bedrijfsvoering en kwaliteitsverbetering (vervolg)	Producten formuleren met resultaatafspraken en prestatie-indicatoren.	Het formuleren van producten is doorgeschoven naar 2018.
	Evaluatie van de invoering van inrichting van het team beheer en onderhoud en de uitvoering van de onderhoudstaken.	De ervaringen met de nieuwe inrichting zijn positief en de nieuwe functies zijn ook opgenomen in het nieuwe functiehuis.
	Samen inkopen en aanbesteden met andere Veiligheidsregio´s.	Er zijn landelijk aanbestedingen gehouden voor het vervangen van voertuigen (haakarm voertuigen en dienstauto's), ICT (apparatuur en licenties) en telefonie.
Voldoen aan Wetgeving	Uitwerken en invoeren van het Individueel Keuze Budget en de CAR-UWO.	De 17/65-regeling is tot stand gekomen in samenspraak met de bonden en de OR. Voor beroepspersoneel betekent dit een grote wijziging t.a.v. de inzet tijdens wachturen.
	Het opnemen van de effecten van nieuwe wetgeving in het Korpswerkplan 2017.	In de bestuursvergadering van februari 2018 is een eerste financiële vertaling gemaakt van aangepaste wetgeving en andere nieuwe ontwikkelingen.
	Het ontwikkelen van een kwaliteitszorgsysteem (art 23 Wet VR).	Dit onderwerp is in ontwikkeling en loopt door in 2018.
Optimale ondersteuning interne organisatie	Vernieuwing ICT infrastructuur.	Hard- en software is ingekocht en ingericht. De centrale servers zijn vervangen.
	Interne communicatiemiddelen verbeteren en nieuwe middelen ontwikkelen.	Onderdeel van het project Digitaal Werken is het opleveren van een nieuw intranet. Dat was gepland in 2017 maar het project is vertraagd. Naar verwachting wordt het in 2018 alsnog opgeleverd.
	Koppeling leggen tussen de (financiën in) de beleidsplannen, jaarplannen en werkplannen.	De Programmabegroting 2018 is in een nieuw format aangeboden. In dit document zijn meer indicatoren opgenomen.
	De transparantie verbeteren tussen verantwoording- en sturingsinformatie.	
	Ondersteunen budgethouderschap door het beschikbaar stellen van een rapportagetool.	De rapportagetool is beschikbaar gesteld voor facilitaire medewerkers

Wat willen wij bereiken?		Wat hebben wij gedaan?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**
Optimale ondersteuning interne organisatie (vervolg)		en zal in 2018 verder uitgerold worden.
Versterken en ontwikkelen van management en medewerkers	Ontwikkeltraject voor het hele management.	In 2017 is een start gemaakt met het Leidinggevenden Programma, dat nog in heel 2018 door zal lopen. De sturingsprincipes en de ambities zijn in gezamenlijkheid verwoord waardoor afdelingsplannen beter aansluiten bij organisatiedoelstellingen.
	Besluitvorming en implementatie van het tweede loopbaanbeleid.	De uitwerking van het tweede loopbaanbeleid is doorgeschoven naar 2018. Landelijk is er een FLO-akkoord voor de doelgroep 20 jaar in dienst per 1/1/2006. Voor de VRHM zijn dit ongeveer 70 personen.
	Oplossen knelpunten die aangegeven zijn in het medewerkers tevredenheidsonderzoek.	De knelpunten zijn omgezet naar actiepunten en opgenomen in diverse projecten: RI+E (gebouw en Arbo), Wijzigingen Organisatieplan (organisatiestructuur en samenwerking), Vakbekwaamheid 2.0 (opleidingen) en het Leiderschapsprogramma (aansturing). Een aantal punten was al meegenomen in het project Facilitair 2.0 (onderhoud).
Een veilige en duurzame werkomgeving	De evaluatie van de PPMO, de fysieke test en de aanstellingskeuringen.	De evaluaties zijn uitgevoerd en de geconstateerde knelpunten zijn opgepakt. Dit heeft er voor gezorgd dat de verschillen tussen testleider en assistent zijn opgeheven en we werken met twee vaste testlocaties i.p.v. met een verplaatsbare baan. De nieuwe keuringseisen worden als strenger ervaren. Bij de wettelijke PPMO-eisen staat veiligheid van personeel voorop. Helaas hebben we daarom afscheid moeten nemen van collega´s die de keuring niet gehaald hebben. Ook voor de instroom van vrijwilligers vormen de nieuwe eisen een drempel.

Wat willen wij bereiken?		Wat hebben wij gedaan?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**
Een veilige en duurzame werkomgeving (vervolg)	Oplossen van de knelpunten uit de Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI+E) en Schoon Werken. Inrichting van een aantal nieuwe werkplaatsen.	De actiepunten a.g.v. de knelpunten uit de RI+E hebben betrekking op drie thema´s: arbeidshygiëne (project Schoon Werken), veilig werken (Leidinggevenden programma) en Arbo. In de nieuwe organisatie is de monitoring en coördinatie van de Arbo-taken beter belegd. De PFU-werkplaatsen in Gouda en Leiden Zuid en de mobiliteitswerkplaatsen in Alphen aan den Rijn en Leiden Noord zijn gerenoveerd. Tevens zijn de werkplaatsen voor het beroepspersoneel meegenomen. De strengere eisen als gevolg van Schoon en Hygiënisch werken zijn meegenomen.
Versterken externe communicatie	Vergroten van de informatiewaarde en leesbaarheid van de Planning en Control producten en het verbeteren van de rapportages met prestatie-indicatoren. Vaststellen van de financieringssystematiek na 2018.	De Programmabegroting 2018 en de OPI-rapportages zijn aangevuld met meer stuurinformatie en in een nieuw jasje gestoken. In de AB-vergaderingen zijn risico´s en nieuwe ontwikkelingen besproken die voor de VRHM financiële consequenties hebben. Deze worden begin 2018 financieel vertaald in de begrotingsuitgangspunten voor de Programmabegroting 2019-2022.

6.5 Paragraaf verbonden partijen (artikel 15 BBV)

De VRHM is een samenwerkingsverband krachtens de (gewijzigde) Wet gemeenschappelijke regelingen (9 juli 2014, van kracht per 1 januari 2014). Het orgaan is in deze hoedanigheid en vanuit het publiekrecht verbonden met de vermelde deelnemende gemeenten. In de gemeenschappelijke regeling VRHM is vastgelegd dat de deelnemende gemeenten ervoor zorg dragen dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen. Hiermee is de exploitatie en het afdekken van financiële risico's gewaarborgd. Op het moment dat risico's zich manifesteren in financiële verplichtingen die niet uit de exploitatie of de reserves kunnen worden opgevangen, wordt een beroep op de gemeenten gedaan. Derden kunnen daarop geen rechtstreeks beroep doen. De waarborg heeft een interne werking.

De VRHM gaat er vanuit dat de deelnemende gemeenten in hun begroting de vastgestelde inwonerbijdragen opnemen, zich realiseren dat de ontwikkelingen, zoals geschetst in de programmabegroting en vermeld in de risicoparagraaf zich kunnen manifesteren en dat niet kan worden uitgesloten dat een beroep op de waarborgfunctie wordt gedaan.

Jaarrekening 2017

Balans per 31 december 2017

Activa (x € 1.000)	**31-12-2017**		**31-12-2016**	
Vaste activa				
Materiële vaste activa				
- Investeringen met economisch nut	27.739		27.113	
Totaal		*27.739*		*27.113*
Totaal vaste activa		**27.739**		**27.113**
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
- Vorderingen op openbare lichamen	360		1.408	
- Uitzettingen ´s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.026		3.341	
- Overige vorderingen	5		22	
Totaal		*2.391*		*4.771*
Liquide middelen				
- Kassaldi	5		7	
- Banksaldi	-		302	
Totaal		*5*		*309*
Overlopende activa				
- Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	922		956	
Totaal		*922*		*956*
Totaal vlottende activa		**3.318**		**6.036**
Totaal activa		**31.057**		**33.149**

Balans per 31 december 2017

Passiva (x € 1.000)	**31-12-2017**		**31-12-2016**	
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
- Reserves				
a. Algemene reserve	917		1.303	
b. Bestemmingsreserves	5.298		5.436	
- Gerealiseerd resultaat	-249		840	
Totaal		*5.966*		*7.579*
Voorzieningen				
- Egalisatievoorzieningen	777		890	
- Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	-		-	
Totaal		*777*		*890*
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer				
- Onderhandse leningen van				
a. Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	17.165		18.724	
Totaal		*17.165*		*18.724*
Totaal vaste passiva		**23.908**		**27.193**
Vlottende passiva				
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
- Banksaldi	1.610		-	
- Overige schulden	3.942		3.939	
Totaal		*5.552*		*3.939*
Overlopende passiva				
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	1.451		1.944	
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren				
a. Voorschotten van het Rijk	146		73	
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	-		-	
Totaal		*1.597*		*2.017*
Totaal vlottende passiva		**7.149**		**5.956**
Totaal passiva		**31.057**		**33.149**

Overzicht van baten en lasten over 2017

Programma (bedragen x € 1.000)	**Begroting 2017***			**Realisatie 2017**		
	Baten	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Brandweer	50.784	51.363	(579)	51.651	52.355	(704)
GMK	1.354	1.463	(109)	1.354	1.475	(121)
Veiligheidsbureau	539	539	-	531	515	16
Oranje kolom	637	637	-	640	611	29
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	**53.314**	**54.002**	**(688)**	**54.176**	**54.956**	**(780)**
Tussentijdse toevoeging aan reserves						
Brandweer		-	-		-	-
GMK		-	-		-	-
Veiligheidsbureau			-			-
Oranje kolom			-			-
Totaal		**-**	**-**		**-**	**-**
Tussentijdse onttrekkingen aan reserves						
Brandweer	579		579	422		422
GMK	109		109	109		109
Veiligheidsbureau	-		-	-		-
Oranje kolom	-		-	-		-
Totaal	**688**		**688**	**531**		**531**
Gerealiseerd resultaat	**54.002**	**54.002**	**-**	**54.707**	**54.956**	**(249)**

* Begroting na begrotingswijziging.

Voor het totaal overzicht aansluiting primaire begroting naar realisatie zie de toelichting per programma.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

1. De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
2. De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
3. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
4. Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, verlofaanspraken en dergelijke. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient een verplichting opgenomen te worden.
5. Materiële vaste activa: Investeringen met economisch nut worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. De afschrijving start in de maand na ingebruikname van de activa.
   De gehanteerde afschrijvingstermijnen (op basis van de lineaire afschrijvingsmethode) bedragen in jaren:

Soort activum	**Jaren**
Gronden en terreinen	-
Bedrijfsgebouwen	5-40
Vervoermiddelen	5-15
Overige bedrijfsmiddelen	5-20

   Voor het bepalen van de afschrijvingstermijnen is het bepaalde in artikel 9.5 lid 9 Waarderen en afschrijven van vaste activa van het Financieel Statuut VRHM van toepassing. De minimale activeringsgrens is € 25.000 voor aangeschafte (groep) activa vanaf 1 januari 2017.
6. Vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht. Liquide middelen en overlopende posten worden tegen nominale waarde opgenomen.
7. De voorziening voor egalisatie van de onderhoudskosten is gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen in het jaarverslag is het beleid nader uiteengezet.
8. Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

9. Vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Na wijziging van het BBV op 10 juli 2007 omvatten de overlopende passiva ook de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen maar nog niet bestede voorschotbedragen voor overdrachten met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren en waarvoor bij niet-besteden een terugbetalingsverplichting bestaat.

Toelichting op de balans per 31 december 2017

(bedragen x € 1.000)

Vaste activa

Materiële vaste activa *(bedragen x € 1.000)*	**Saldo 1-1-2017**	**(Des) investering**	**Afschrijving-en**	**Afwaarde-ringen**	**Saldo 31-12-2017**
Gronden en terreinen	651	-	-	-	651
Bedrijfsgebouwen	14.600	183	636	37	14.110
Vervoermiddelen	8.497	2.353	1.499	26	9.325
Overige materiële vaste activa	3.365	1.508	828	392	3.653
Totaal	**27.113**	**4.044**	**2.963**	**455**	**27.739**

De VRHM heeft alleen vaste activa met economisch nut in eigendom.

Investeringen
De investeringen in de bedrijfsgebouwen hebben betrekking op de vernieuwing van de ademluchtwerkplaatsen te Gouda en Waddinxveen (€ 109.000) en de werkplaatsen op de kazerne Leiden Zuid en Alphen aan den Rijn (€ 65.000). Het resterende bedrag van € 9.000 betreft een nog lopende verbouwing aan de kazerne Nieuwerbrug.

In vervoermiddelen is in 2017 € 2.353.000 geïnvesteerd. Het gaat onder andere om vijf tankautospuiten (€ 1.879.000), OOV- en OVD-bussen (€ 215.000), een boot voor Roelofarendsveen (€ 93.000) en een One-Seven tankautospuit (€ 109.000).

De post 'overige materiële vaste activa' kent investeringen op het gebied van bluspakken (€ 83.000), het Vaardigheids Informatie Systeem (VIMS)(€ 89.000) en ademluchtmaskers (€ 93.000). Tevens zijn er middelen voor de verbouwde werkplaatsen aangeschaft voor een bedrag van € 275.000.

Stelselwijziging
In de vergadering van het AB op 16 maart 2017 is, als onderdeel van het Financieel Statuut, besloten om de activeringsgrens van activa te verhogen van € 5.000 naar € 25.000. De reden voor deze verhoging van de activeringsgrens is de huidige schaalgrootte van de organisatie en de daarbij behorende inkoopvolumes. Aanschaffingen met een eenheidsprijs onder de € 25.000 die in substantiële aantallen worden aangeschaft, kunnen om redenen van egalisatie worden geactiveerd en afgeschreven. Conform de BBV wordt de verhoging van de activeringsgrens aangemerkt als een stelselwijziging, aangezien het een wijziging betreft van de vrij te kiezen waarderings(activerings)grondslag. Dit heeft in 2017 geleid tot een afwaardering van de reeds geactiveerde bedragen onder deze grens ten laste van het resultaat voor een bedrag van € 455.000. Deze afwaardering is apart opgenomen in het verloopoverzicht in de kolom afwaarderingen.

Schattingswijziging
In het Financieel Statuut (AB 16 maart 2017) zijn diverse afschrijvingstermijnen aangepast. Als gevolg van deze zogenoemde schattingswijziging zijn de boekwaarden van de betreffende activa afgeschreven over de resterende langere dan wel kortere verwachte gebruiksduur. Ten opzichte van 2016 heeft dit geleid tot hogere afschrijvingskosten op de gebouwen (€ 20.000) en lagere afschrijvingskosten op de vervoermiddelen (€ 18.000) en overige materiële vaste activa (€ 32.000).

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar *(bedragen x € 1.000)*	**Saldo 31-12-2017**	**Saldo 31-12-2016**
Vorderingen op openbare lichamen	360	1.408
Uitzettingen ´s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.026	3.341
Overige vorderingen	5	22
Totaal	**2.391**	**4.771**

Op de vorderingen op openbare lichamen is een bedrag van € 196.400 als voorziening wegens oninbaarheid in mindering gebracht. Het betreft de nog uitstaande vordering op de Regionale Ambulance Voorziening Hollands Midden voor de hoogteassistentie over de jaren 2015, 2016 en 2017.

De uitzettingen in 's Rijks Schatkist betreffen de liquide middelen die conform de regeling Schatkistbankieren decentrale overheden binnen 's Rijks Schatkist dienen te worden aangehouden. Hiermee voldoet de VRHM aan de drempelwaarde voor het aanhouden van gelden buiten 's Rijks Schatkist. De drempelwaarde is hierbij in 2017 niet overschreden. Voor het overzicht van de berekening van de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren wordt verwezen naar de paragraaf Financiering**.**

Liquide middelen *(bedragen x € 1.000)*	**Saldo 31-12-2017**	**Saldo 31-12-2016**
Kassaldi	5	7
Banksaldi	-	302
Totaal	**5**	**309**

Het per ultimo 2017 aangehouden saldo aan liquide middelen blijft binnen de normering van de 'Regeling schatkistbankieren decentrale overheden'. Het banksaldo is per 31 december 2017 te laat aangezuiverd vanuit het Ministerie van Financiën, derhalve is een negatief banksaldo ontstaan. Dit negatieve banksaldo is verantwoord onder de post 'Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar'.

Overlopende activa *(bedragen x € 1.000)*	**Saldo 31-12-2017**	**Saldo 31-12-2016**
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	922	956
Totaal	**922**	**956**

Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen ten laste van volgende begrotingsjaren komen *(bedragen x € 1.000)*	**Saldo 31-12-2017**	**Saldo 31-12-2016**
Nog te ontvangen bedragen	383	673
Vooruitbetaalde bedragen	498	265
Overige	41	18
Totaal	**922**	**956**

Nog te ontvangen bedragen
Dit betreft onder andere de (eind)afrekening van het tweede half jaar met betrekking tot de brandmeldabonnementen voor een bedrag van € 185.000. Verder bestaat het bedrag uit nog te factureren bedragen aan Politie (€ 44.000) en RDOG (€ 22.000) met betrekking tot deelname aan door VRHM georganiseerde multidisciplinaire oefeningen in 2017 en de afrekening van de kosten van het Veiligheidsbureau voor een bedrag van € 58.000.

Vooruitbetaalde bedragen
Deze post bestaat hoofdzakelijk (€ 286.000) uit vooruitbetaalde licentiekosten voor een aantal softwaresystemen, daarnaast bestaat deze post voor € 200.000 uit verzekeringskosten.

Vaste passiva

Eigen vermogen *(bedragen x € 1.000)*	**Saldo 31-12-2017**	**Saldo 31-12-2016**
Reserves	6.215	6.739
Gerealiseerd resultaat	-249	840
Totaal	**5.966**	**7.579**

Reserves *(bedragen x € 1.000)*	**Saldo 31-12-2017**	**Saldo 31-12-2016**
Algemene reserve	917	1.303
Bestemmingsreserves	5.298	5.436
Totaal	**6.215**	**6.739**

Algemene reserve *(bedragen x € 1.000)*	**Saldo 1-1-2017**	**Resultaat 2016**	**Overige mutaties**	**Dotatie**	**Ont-trekking**	**Saldo 31-12-2017**
Algemene reserve	1.303	-	-386			917
Totaal	**1.303**	**-**	**-386**	**-**	**-**	**917**

De onttrekking aan de algemene reserve bestaat uit de overheveling naar de reserve Flankerend Beleid op basis van de, in het AB van 29 juni 2017, vastgestelde nota Reserves 2017-2018.

Bestemmingsreserves *(bedragen x € 1.000)*	**Saldo 1-1-2017**	**Resultaat 2016**	**Overige mutaties**	**Dotatie**	**Ont-trekking**	**Saldo 31-12-2017**
Samenwerken loont	703				88	615
Kwaliteitsprojecten Brandweer	219				77	142
FLO	91		-91			-
Flankerend beleid	542		477			1.019
Multiteam/netcentrisch werken/LCMS	78				14	64
Taakstelling Cebeon	715					715
Specifieke risico's	1.600		-1.600			-
Versnelde organisatieopbouw	132				117	15
Nieuwe brandweerconcepten	375				125	250
GMK	438	150	-588			-
Transitieakkoord Meldkamer	400		-400			-
Versterking Gemeentelijk kolom	143		-143			-
Meldkamer Hollands Midden	-		2.588		110	2.478
Totaal	**5.436**	**150**	**243**	**-**	**531**	**5.298**

Toelichting per reserve

Samenwerken loont

Doel van de reserve:

Ter dekking van de kosten van (multi)projecten ten behoeve van de kwaliteitsverbetering van de VRHM.

Mutaties 2017:	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Onttrekking	-165	-88	-77

Toelichting mutaties 2017:

Ter dekking van de Crisisbeheersingsdagen, de trainingen Focus op Mentaal, extra uren van de Regionaal Evenementen Coördinator en de Coördinator Risicoadvisering, uitrol RISKOM, leergang Evenementenveiligheid en opleiding Ruimtelijke Ordening.

Kwaliteitsprojecten Brandweer

Doel van de reserve:

Ter dekking van de kosten van projecten ten behoeve van het verbeteren van de kwaliteit van de organisatie en haar dienstverlening.

Mutaties 2017:	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Onttrekking	-106	-77	-29

Toelichting mutaties 2017:

Kosten externe inhuur ten behoeve van het Project Vakbekwaamheid 2.0 en Project Ademlucht.

FLO

Doel van de reserve:

Het afdekken van toekomstige lasten voor FLO.

Mutaties 2017:	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Overige mutatie	-91	-91	-

Toelichting mutaties 2017:

De reserve is opgeheven op basis van de nota reserves 2017-2018 zoals vastgesteld in het AB van 29 juni 2017. Het saldo van de reserve is gedoteerd aan de reserve Flankerend Beleid.

Flankerend beleid

Doel van de reserve:

Het treffen van maatregelen om negatieve gevolgen van organisatieontwikkelingen voor de organisatie en haar medewerkers op te vangen.

Mutaties 2017:	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Overige mutatie	477	477	-

Toelichting mutaties 2017:

De overige mutatie betreft de overheveling van het surplus uit de algemene reserve en het saldo van de opgeheven reserve FLO.

Multiteam/netcentrisch werken/LCMS

Doel van de reserve:

Met de introductie van netcentrisch werken wordt deze reserve gebruikte voor de transitie van MultiTeam naar LCMS.

Mutaties 2017:	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Onttrekking	-51	-14	-37

Toelichting mutaties 2017:

Externe kosten opleidingen en examens piketfunctionarissen informatiemanagement.

Taakstelling Cebeon

Doel van de reserve:

De reserve is een voortzetting per 29 juni 2017 van de reserve '1e tranche efficiency (Cebeon)'. De looptijd is in 2014 verlengd tot en met 2018 teneinde ook de realisatie van de 2e en 3e tranche efficiency (Cebeon) te kunnen garanderen.

Mutaties 2017:	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Onttrekking	-	-	-

Toelichting mutaties 2017:

N.v.t.

Specifieke risico's

Doel van de reserve:

Vervallen in 2017

Mutaties 2017:	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Overige mutatie	-1.600	-1.600	-

Toelichting mutaties 2017:

De overige mutatie betreft de overheveling van het saldo naar de nieuw gevormde reserve Meldkamer Hollands Midden.

Versnelde organisatieopbouw

Doel van de reserve:

Voor het behalen van de structurele efficiencywinst.

Mutaties 2017:	Begroot	Realisatie	Verschil
Onttrekking	-132	-117	-15

Toelichting mutaties 2017:

Kosten externe inhuur ten behoeve van de Projecten Professionalisering Functioneel Beheer van Algemene Organisatieontwikkeling en Vakbekwaamheid 2.0.

Nieuwe brandweerconcepten

Doel van de reserve:

Voor de ontwikkeling van nieuwe brandweerconcepten met het oog op het behalen van structurele effectiviteitswinst bij de paraatheid en inzet van de Brandweer Hollands Midden.

Mutaties 2017:	Begroot	Realisatie	Verschil
Onttrekking	-125	-125	-

Toelichting mutaties 2017:

Kosten externe inhuur ten behoeve van het Project Doorontwikkeling Risicobeheersing.

GMK

Doel van de reserve:

Vervallen in 2017

Mutaties 2017:	Begroot	Realisatie	Verschil
Overige mutatie	-588	-588	-

Toelichting mutaties 2017:

Betreft de overheveling van het saldo naar de nieuw gevormde reserve Meldkamer Hollands Midden op basis van de nota Reserves 2017-2018 zoals vastgesteld in het AB van 29 juni 2017.

Transitieakkoord Meldkamer

Doel van de reserve:

Vervallen in 2017

Mutaties 2017:	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Overige mutatie	-400	-400	-

Toelichting mutaties 2017:

Betreft de overheveling van het saldo naar de nieuw gevormde reserve Meldkamer Hollands Midden op basis van de nota Reserves 2017-2018 zoals vastgesteld in het AB van 29 juni 2017.

Versterking Gemeentelijk kolom

Doel van de reserve:

Vervallen in 2017.

Mutaties 2017:	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Overige mutatie	-143	-143	-

Toelichting mutaties 2017:

De reserve is in 2017 opgeheven. Het resterende saldo is gerestitueerd aan de gemeenten.

Meldkamer Hollands Midden

Doel van de reserve:

Dit betreft de samenvoeging van de reserves Specifieke risico's, Transitieakkoord en Meldkamer. Deze reserve is ingesteld omdat onbekend is of met het Ministerie van J&V en regionale partners tot overeenstemming kan worden gekomen over realisatie van de afspraken uit het Transitieakkoord (frictiekosten) . Anderzijds om uit eigen middelen, na besluit tot gebruik GMK Hollands Midden als kantoorgebouw, de benodigde substantiële bouw- en installatietechnische aanpassingen en investeringen ten behoeve van de inrichting uit eigen middelen te kunnen financieren.

Mutaties 2017:	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Overige mutaties	2.588	2.588	-
Onttrekking	-110	-110	-

Toelichting mutaties 2017:

De overige mutaties betreft de overheveling van de saldi van de opgeheven reserves GMK, Transitieakkoord Meldkamer en Specifieke risico's. De onttrekking is ter dekking van het verschil in facturering voor het beheer van de rode meldkamer door de Politie ten opzichte van de begrote inwonerbijdragen in de programmabegroting 2017.

Voorzieningen *(bedragen x € 1.000)*	**Saldo 1-1-2017**	**Toevoeging**	**Aanwending**	**Vrijval**	**Saldo 31-12-2017**
Groot onderhoud gebouwen	890	-		113	777
Totaal	**890**	**-**	**-**		**777**

Egalisatievoorzieningen

Voorziening Groot onderhoud gebouwen
In het Financieel Statuut is vastgelegd dat voor gebouwen een meerjarenonderhoudsplanning wordt opgesteld. Er wordt één onderhoudsvoorziening aangehouden voor alle eigendomspanden.
Als gevolg van een te hoge dotatie aan de voorziening in voorgaande jaren is in 2017 een bedrag van € 113.000 vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen *(bedragen x € 1.000)*	**Saldo 1-1-2017**	**Vermeer-dering**	**Aflossing**	**Saldo 31-12-2017**
Leningen bij de Bank Nederlandse Gemeenten	18.724	-	1.559	17.165
Totaal	**18.724**	**-**	**1.559**	**17.165**

Voor een specificatie van de onderhandse leningen verwijzen wij naar de paragraaf Financiering.

Rentelast 2017
De rentelast over de langlopende leningen was in 2017 € 469.000.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar *(bedragen x € 1.000)*	**Saldo 31-12-2017**	**Saldo 31-12-2016**
Banksaldi	1.610	-
Overige schulden	3.942	3.939
Totaal	**5.552**	**3.939**

Banksaldi
Het banksaldo is per 31 december 2017 te laat aangezuiverd vanuit het Ministerie van Financiën, derhalve is een negatief banksaldo van € 1.610.000 ontstaan. Deze situatie is in 2018 gecorrigeerd.

Overige schulden
De post crediteuren behelst het overgrote deel van de Overige schulden, namelijk voor een bedrag van € 3.835.000. Daarnaast betreft een bedrag van € 42.000 de af te dragen BTW en € 41.000 de netto lonen betrekking hebbend op 2017.

Overlopende passiva *(bedragen x € 1.000)*	**Saldo 31-12-2017**	**Saldo 31-12-2016**
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	1.451	1.944
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	146	73
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	-	-
Totaal	**1.597**	**2.017**

Het saldo van de overlopende passiva ultimo 2017 is lager ten opzichte van het saldo ultimo 2016. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de eenmalige reservering in 2016 in het kader van de invoering van het Individueel Keuze Budget (IKB) voor een bedrag van € 775.000.

In de overlopende passiva ultimo 2017 zijn onder andere de kosten met betrekking tot het Veiligheidshuis ad € 180.000 opgenomen waarvoor VRHM een kassiersfunctie vervuld en de restitutie aan de gemeenten van € 142.000 als gevolg van het vrijvallen van de reserve Versterking Gemeentelijke Kolom zoals besloten in het AB van 29 juni 2017.

Voorschotten van het Rijk *(bedragen x € 1.000)*	**Saldo 1-1-2017**	**Toevoeging**	**Aanwending**	**Saldo 31-12-2017**
Subsidie Kwalilteitsverbeteringen	73	-	-	73
Bijdrage Complete Lijn Uitschakeling en inzet van de 25kV Spanningstester (CLU+)	-	73	-	73
Totaal	**73**	**73**	**-**	**146**

Ultimo 2017 is het nog niet aangewende deel van de subsidie op de balans opgenomen. In de jaarrekening 2016 werd de verwachting uitgesproken dat in 2017 een eindafrekening zou plaatsvinden. In 2017 is geen eindafrekening ontvangen.

In 2017 is de bijdrage ontvangen op basis van de afspraken die in de bestuurlijke overeenkomst over de uitvoering van de Complete Lijn Uitschakeling en de inzet van de 25kV Spanningstester (CLU+) zijn vastgesteld. De ontvangen bijdrage heeft betrekking op de periode van 1 mei 2017 tot 1 mei 2018. Het deel dat betrekking heeft op 2018 is opgenomen onder de post Voorschotten van het Rijk.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Overeenkomst tot compensatie boekverlies
De VRHM is economisch eigenaar van de gemeenschappelijke meldkamer aan de Rooseveltstraat 4a. Dit economisch eigendom is destijds verworven voor 20% van de nieuwbouwkosten. Gelijktijdig is een overeenkomst tot compensatie boekverlies met de gemeente Leiden gesloten. Door een 40-jarige annuïteit wordt de overige 80% van de nieuwbouwkosten aan de gemeente Leiden gecompenseerd. De overeenkomst loopt tot en met 2045.
De verplichting per 31 december 2017 bedraagt € 4,2 miljoen.

Overeenkomst openbaar brandmeldsysteem
Met ingang van 1 januari 2003 is een overeenkomst gesloten met Robert Bosch B.V. voor de instandhouding van het openbaar brandmeldsysteem. Het contract is aangegaan voor de duur van vijf jaren. Rekening houdend met verlenging eindigt het op 31 december 2020. Het onderhoud aan het systeem geschiedt door dit bedrijf. Jaarlijks ontvangt de VRHM een vergoeding. De baten uit brandmeldabonnementen bedroegen in 2017 € 381.000.
Door het van kracht worden van het Bouwbesluit op 1 april 2014 is het aantal abonnementen afgenomen.

Aankoop grond Schipholweg
De Veiligheidsregio Hollands Midden heeft van PostNL Real Estate Development B.V. het terrein met de daarop aanwezige opstallen te Leiden, plaatselijk bekend als Schipholweg 130, gekocht tegen een koopsom van € 3.600.000. De koopovereenkomst is eind december 2017 ondertekend. De akte van levering is 31 januari 2018 gepasseerd.

Toelichting op het overzicht van baten en lasten over 2017

Algemeen

Binnen de programmabegroting en –verantwoording van de VRHM worden vier programma's onderscheiden met per programma één of meerdere beleidsproducten. Onderstaande tabellen geven per programma, per beleidsproduct, de begrote en de gerealiseerde cijfers voor 2017 aan, alsmede het verschil tussen begroting en realisatie.
In de toelichting op het overzicht van de baten en lasten over 2017 worden deze resultaten op het niveau van de beleidsproducten nader geanalyseerd en toegelicht.

Begrotingsrechtmatigheid
Het totaal van de programma's laat een negatief saldo zien.

Binnen het programma Brandweer wordt de overschrijding ten opzichte van de begroting veroorzaakt door twee incidentele posten voor een totaalbedrag van € 652.000. Het betreft de incidentele afwaardering ad € 455.400 van de reeds geactiveerde bedragen onder de € 25.000 als gevolg van de wijziging in het Financieel Statuut met betrekking tot het verhogen van de activeringsgrens naar € 25.000 (AB 16 maart 2017). Daarnaast is een voorziening voor dubieuze debiteuren getroffen voor een bedrag van € 196.400 vanwege de uitstaande vordering op de Regionale Ambulance Voorziening Hollands Midden voor de hoogteassistentie over de jaren 2015, 2016 en 2017.

In het programma GMK is sprake van een overschrijding van de lasten ten opzichte van de begroting voor een bedrag van € 11.735.

Vennootschapsbelasting
Naar verwachting heeft de VRHM geen prestaties die in aanmerking komen voor de VPB-plicht. In de hierna volgende overzichten is derhalve geen post vennootschapsbelasting opgenomen.

Programma Brandweer

	Primitieve Begroting	Begrotings-wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Verschil
Programma Brandweer					
Risicobeheersing	4.695.000	-	4.695.000	4.463.677	231.323
Operationele Voorbereiding	5.400.000	65.000	5.465.000	5.679.100	(214.100)
Incidentbestrijding	15.530.000	-	15.530.000	16.359.789	(829.789)
Management en bedrijfsvoering	11.642.000	166.574	11.808.574	11.792.651	15.923
Materieel en huisvesting	13.350.000	-	13.350.000	13.489.462	(139.462)
Projectkosten	514.377		514.377	569.984	(55.607)
Totaal lasten	**51.131.377**	**231.574**	**51.362.951**	**52.354.663**	**(991.712)**
Gemeentelijke bijdragen	42.504.930	-	42.504.930	42.504.930	-
Rijksbijdragen	6.317.082	166.574	6.483.656	6.458.055	25.601
Overige baten	1.795.000	-	1.795.000	2.687.877	(892.877)
Totaal baten	**50.617.012**	**166.574**	**50.783.586**	**51.650.862**	**(867.276)**
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	**514.365**	**65.000**	**579.365**	**703.801**	**(124.436)**
Algemene reserve		-	-	-	-
Reserve kwaliteitsprojecten Brandweer	(106.326)	-	(106.326)	(77.358)	(28.968)
Reserve FLO		-	-	-	-
Reserve Flankerend beleid		-	-	-	-
Reserve samenwerken loont	(100.000)	(65.000)	(165.000)	(88.282)	(76.718)
Reserve versnelde organisatie opbouw	(132.033)	-	(132.033)	(117.264)	(14.769)
Reserve nieuwe brandweerconcepten	(125.000)	-	(125.000)	(125.000)	-
Reserve Multiteam/LCMS	(51.006)	-	(51.006)	(13.817)	(37.189)
Gerealiseerd resultaat	**-**	**-**	**-**	**282.080**	**(282.080)**

Risicobeheersing, Operationele Voorbereiding, Incidentbestrijding en Projectkosten
De aangekondigde bezuinigingen in de formatie zijn op basis van de natuurlijke uitstroom in 2017 slechts gedeeltelijk gerealiseerd.

Management en bedrijfsvoering en Materieel en huisvesting
Als gevolg van de wijziging in het Financieel Statuut met betrekking tot het verhogen van de activeringsgrens naar € 25.000 is onder deze onderdelen een incidentele afwaardering van de reeds geactiveerde activa onder de € 25.000 opgenomen voor een totaal bedrag van € 455.000.

Onder de kosten Management is begrepen de last als gevolg van het opnemen van een voorziening voor dubieuze debiteuren voor een bedrag van € 196.000.

Overige baten
De bijdragen van derden bestaan uit diverse posten die onzeker zijn en daarom voorzichtig geraamd zijn. Het verschil ten opzichte van de begroting is veroorzaakt door:

- € 426.000 inkomsten voor personeel voor ziekte en detachering.
- € 305.000 baten voorgaande jaren. Dit is onder andere een correctie voor huisvestingslasten over meerdere jaren van € 150.000.

Reserves

Reserve samenwerken loont en Reserve Multi team
De projecten die samenhangen met deze reserves zijn vertraagd waardoor in 2017 niet alle plannen zijn gerealiseerd.

Programma GMK

	Primitieve Begroting	Begrotings-wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Verschil
Programma GMK					
DVO	1.463.360	-	1.463.360	1.469.115	(5.755)
Overige kosten		-	-	5.987	(5.987)
Totaal lasten	**1.463.360**	**-**	**1.463.360**	**1.475.102**	**(11.742)**
Bijdrage Rode Meldkamer	1.188.109	-	1.188.109	1.188.116	(7)
Bijdrage GHOR in GMK/RCC	134.769	-	134.769	134.769	-
Rijksbijdragen	31.000	-	31.000	31.000	-
Totaal baten	**1.353.878**	**-**	**1.353.878**	**1.353.885**	**(7)**
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	**109.482**	**-**	**109.482**	**121.217**	**(11.735)**
Reserve GMK	**(109.482)**	109.482	-	-	-
Reserve specifieke risico's		-	-	-	-
Reserve Meldkamer Hollands Midden		(109.482)	(109.482)	(109.482)	-
Gerealiseerd resultaat	**-**	**-**	**-**	**11.735**	**(11.735)**

De politie Hollands Midden factureert vanaf 2012 op basis van de zogenoemde geïndexeerde ‘gekorte herijkte’ beheersbegroting. De facturering voor het beheer van de rode meldkamer door de Politie ligt hoger dan de begrote inwonerbijdragen in de programmabegroting(en). Het verschil wordt jaarlijks gedekt door een onttrekking aan de Reserve GMK.

Het negatieve resultaat in de jaarrekening van 2017 wordt veroorzaakt door incidentele uitgaven ten behoeve van de implementatie van SmartRespond. SmartRespond is het alarmeringssysteem dat naast P2000 ook berichtgeving in de vorm van e-mail, SMS, Push-berichten en spraakbericht kan versturen. Het systeem wordt gebruikt voor back-up alarmering in geval van uitval van P2000.

Programma Veiligheidsbureau

	Primitieve Begroting	Begrotings-wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Verschil
Progr. Veiligheidsbureau					
Kassiersfunctie Veiligheidshuis	181.350	-	181.350	180.000	1.350
Kassiersfunctie Slachtofferhulp	149.193	-	149.193	150.073	(880)
Veiligheidsbureau	208.117	-	208.117	184.597	23.520
Totaal lasten	**538.660**	**-**	**538.660**	**514.670**	**23.990**
Gemeentelijke bijdrage Veiligheidshuis	149.193	-	149.193	149.193	-
Gemeentelijke bijdrage Slachtofferhulp	181.350		181.350	181.350	
Gemeentelijke bijdrage Veiligheidsbureau	132.117	-	132.117	132.126	(9)
Bijdrage van Politie Hollands Midden	66.000	-	66.000	58.042	7.958
Rijksbijdragen	10.000	-	10.000	10.000	-
Totaal baten	**538.660**	**-**	**538.660**	**530.711**	**7.949**
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	**-**	**-**	**-**	**(16.041)**	**16.041**
Reserves	**-**	**-**	**-**		-
Gerealiseerd resultaat	**-**	**-**	**-**	**(16.041)**	**16.041**

Het programma Veiligheidsbureau is binnen het budgettaire kader van de begroting 2017 gerealiseerd.

Programma Oranje Kolom

	Primitieve Begroting	Begrotings-wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Verschil
Progr. Oranje Kolom					
Kassiersfunctie Rode Kruis	21.133	-	21.133	21.189	(56)
Bureau Gemeentelijke Crisisbeheersing	616.140		616.140	589.524	26.616
Totaal lasten	**637.273**	**-**	**637.273**	**610.712**	**26.561**
Gemeentelijke bijdrage KF Rode Kruis	21.133	-	21.133	21.133	-
Gemeentelijke bijdrage Oranje Kolom	549.927	-	549.927	549.937	(10)
Rijksbijdragen	66.213		66.213	66.213	-
Overige baten			-	2.248	(2.248)
Totaal baten	**637.273**	**-**	**637.273**	**639.531**	**(2.258)**
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	**-**	**-**	**-**	**(28.819)**	**28.819**
Reserves	-		-	-	-
Gerealiseerd resultaat	**-**	**-**	**-**	**(28.819)**	**28.819**

Het programma Oranje Kolom is binnen het budgettaire kader van de begroting 2017 gerealiseerd.

Incidentele baten en lasten programma Brandweer

De volgende incidentele baten en lasten zijn in de jaarrekening 2017 onder het programma brandweer opgenomen:

Incidentele baten en lasten *(bedragen x € 1.000)*	
Boekwinst op verkoop vaste activa	177
Baten voorgaande jaren	305
Detacheringen	393
Totaal baten	**875**
Lasten voorgaande jaren	127
Afwaardering a.g.v. wijzigen activeringsgrens	455
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	196
Inhuur voor organisatie opbouw	391
Totaal lasten	**1.169**
Totaal incidenteel	**(294)**

Baten en lasten voorgaande jaren hebben voornamelijk te maken met afrekeningen van huisvestingslasten met gemeenten.

Verantwoording Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

Algemeen

De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De WNT is op 6 december 2011 door de Tweede Kamer aangenomen en met ingang van 1 januari 2017 in werking getreden. De WNT kent een openbaarmakingsregime en een maximale bezoldigingsnorm. De maximale bezoldigingsnorm is van toepassing op topfunctionarissen die in dienstbetrekking werkzaam zijn en topfunctionarissen die niet in dienstbetrekking werkzaam zijn (maar worden ingehuurd op basis van een overeenkomst van opdracht), indien zij binnen een periode van 18 maanden meer dan 6 maanden werkzaam zijn voor de (semi-) publieke instelling.

Daarnaast kent de WNT een verbod op het verstrekken van winstdelingen, bonussen of andere vormen van variabele beloning aan topfunctionarissen.

Voor zover deze regels niet worden nageleefd dan wel afspraken worden gemaakt die uitgaan boven het door de WNT opgelegd maximum, is op grond van de WNT sprake van een onverschuldigde betaling. Het teveel ontvangen bedrag dient door de topfunctionaris te worden terugbetaald aan de (semi-) publieke instelling.

Het maximum voor 2017 is € 181.000. Binnen de Veiligheidsregio Hollands Midden is er geen enkele (gewezen) functionaris of inhuur die een bezoldiging heeft ontvangen boven deze norm. Hieronder vermelden wij de personen die de wetgever als topfunctionarissen ziet voor een gemeenschappelijke regeling.

Topfunctionarissen met een bezoldiging

Naam	Functie	Aard dienst-verband	Jaar	Periode	Bruto beloning + kosten vergoeding belastbaar	Beloningen betaalbaar op termijn	Totaal	Individueel maximum
H.E.N.A. Meijer	Directeur Veiligheidsregio	Full time	2016	1/1-31/12	€ 142.787	€ 22.140	€ 164.927	€ 179.000
H.E.N.A. Meijer	Directeur Veiligheidsregio	Full time	2017	1/1-31/7	€93.758	€7.915	€101.675	€ 105.129
H.E.N.A. Meijer	Voormalig directeur Veiligheidsregio	n.v.t.	2017	1/8-31/10	€35.547	€3.392	€38.939	€ 75.000
J.J. Zuidijk	Directeur Veiligheidsregio	Full time	2017	1/8-31/12	€51.161	€5.654	€56.815	€ 75.871

Topfunctionarissen zonder een bezoldiging

Leden Dagelijks Bestuur

Naam	Functie	Periode
H.J.J. Lenferink	Voorzitter	1/1/2017 – 31/12/2017
Mw. J.W.E. Spies	Plaatsvervangend Voorzitter	1/1/2017 – 31/12/2017
M. Schoenmaker	Lid	1/1/2017 – 31/12/2017
K.J.G. Kats	Lid	1/1/2017 – 31/12/2017
G. Goedhart	Lid	1/1/2017 – 31/12/2017
Mw. L. M. Driessen	Lid	1/1/2017 – 31/12/2017
Mw. K.M. Van der Velde	Lid	1/1/2017 – 31/12/2017
J. F. Koene	Lid	1/1/2017 – 30/4/2017
C.J. Visser	Lid	1/5/2017 – 31/12/2017

Leden Algemeen Bestuur

Naam	Gemeente	Periode
Mw. J.W.E. Spies	Alphen aan den Rijn	1/1/2017 – 31/12/2017
C. van der Kamp	Bodegraven-Reeuwijk	1/1/2017 – 31/12/2017
M. Schoenmaker	Gouda	1/1/2017 – 31/12/2017
A. van Erk	Hillegom	1/1/2017 – 31/12/2017
Mw. K.M. van der Velde	Kaag en Braassem	1/1/2017 – 31/12/2017
J.F. Koene	Katwijk	1/1/2017 – 30/4/2017
C.J. Visser	Katwijk	1/5/2017 – 31/12/2017
R.S. Cazemier	Krimpenerwaard	1/1/2017 – 31/12/2017
H.J.J. Lenferink	Leiden	1/1/2017 – 31/12/2017
Mw. L.M. Driessen	Leiderdorp	1/1/2017 – 31/12/2017
Mw. L Spruit	Lisse	1/1/2017 – 31/12/2017
F. Buijserd	Nieuwkoop	1/1/2017 – 31/12/2017
J. Rijpstra	Noordwijk	1/1/2017 – 31/12/2017
G. Goedhart	Noordwijkerhout	1/1/2017 – 31/12/2017
E.R. Jaensch	Oegstgeest	1/1/2017 – 31/12/2017
Mw. C.G.J. Breuer	Teylingen	1/1/2017 – 31/12/2017
Mw. P.J. Bouvy-Koene	Voorschoten	1/1/2017 – 31/12/2017
B. Cremers	Waddinxveen	1/1/2017 – 31/10/2017
E.J. Nieuwenhuis	Waddinxveen	1/11/2017 – 31/12/2017
Mw. E.G.E.M. Bloemen	Zoeterwoude	1/1/2017 – 31/12/2017
K.J.G. Kats	Zuidplas	1/1/2017 – 31/12/2017

Bijlage verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa-bijlage)

SISA-overzicht BDUR/BZK	Betaaldatum	Document-nummer	Omschrijving betaling	Bedrag
Nadere specificatie ontvangen bijdragen BZK 2017 Regio Hollands Midden				
Rekeningnummer				
285082493	16-01-17	217010	BDUR 1e kwartaal	1.622.825,00
285082493	13-04-17	217032	BDUR 2e kwartaal	1.622.825,00
285082493	14-07-17	217136	BDUR 3e kwartaal	1.696.793,00
285082493	13-10-17	217199	BDUR 4e kwartaal	1.622.825,00
				6.565.268,00

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018

JenV	**A2**	**Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)** **Besluit veiligheidsregio's artikelen 8.1, 8.2 en 8.3** **Veiligheidsregio's**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: A2 / 01* € 6.565.268	

Overige gegevens

Voorstel resultaatbestemming 2017

Het boekjaar 2017 is met een negatief resultaat afgesloten. Dit resultaat is als volgt behaald:

Programma Brandweer	€ -282.080 (negatief)
Programma GMK	€ -11.735 (negatief)
Programma Veiligheidsbureau	€ 16.041 (positief)
Programma Oranje Kolom	€ 28.819 (positief)
Totaal resultaat 2017	**€ -248.955 (negatief)**

Voorgesteld wordt het resultaat als volgt te bestemmen:

1. ***Onttrekking aan de bestemmingsreserve Taakstelling Cebeon: € 248.955***
   Gezien de bufferfunctie van de bestemmingsreserve Taakstelling Cebeon wordt voorgesteld het negatieve jaarresultaat in mindering te brengen op deze reserve.

Verkort komt de resultaatbestemming 2017 op het volgende neer:

Onttrekking aan de bestemmingsreserve Taakstelling Ceboen	€ 248.955
Totaal resultaat 2017	**€ 248.955**

Controleverklaring

Vaststellingsbesluit Jaarstukken 2017

Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Hollands Midden;

gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur van 28 juni 2018, agendapunt B.X;

gelet op het bepaalde in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen en het bepaalde in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Hollands Midden;

besluit :

I. de jaarstukken 2017 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Hollands Midden vast te stellen;
II. décharge voor het gevoerde beheer te verlenen aan het Dagelijks Bestuur conform het bepaalde in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Hollands Midden;
III. het resultaat van de jaarrekening 2017 te weten € 248.955 negatief als volgt te bestemmen:

Onttrekking aan de bestemmingsreserve Taakstelling Cebeon	€ 248.955
Totaal resultaat 2017	**€ 248.955**

Aldus besloten in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van 28 juni 2018.

de secretaris, de voorzitter,

J.J. Zuidijk H.J.J. Lenferink

Ingezonden op 29 juni 2018 aan:
het College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland

Bezuinigingsprogramma Meer-Anders-Minder

Maatregelenpakket	Maatregel	MAM taakstelling	Gereal. t/m 2017	(Nog) niet gerealiseerd	Opmerking
			-		
Heroverwegen formatie- en functieplan	Vermindering van de formatieruimte binnen de kantoor- en beroepsorganisatie	-600.000	-155.000		Besparing 1 formatieplaats vanaf eind 2016 en 1 vanaf eind 2017.
	Vermindering leidinggevenden repressieve organisatie (OvD'en)	-60.000	-40.000	-20.000	Piketgroepen zijn samengevoegd.
Herijken (repressieve)materieel- en personeelssterkte op basis van risicoprofiel.	Uitfaseren tankautospuiten	-400.000	-235.000	-165.000	Voertuigen zijn afgestoten, vrijwilligersformatie is ongewijzigd
	Uitfaseren van vijf hulpverleningsvoertuigen	-300.000	-168.000	-132.000	Voertuigen zijn afgestoten, vrijwilligersformatie is ongewijzigd
	Uitbreiding van de taak Brandweer First Responders	60.000	44.000	16.000	Lagere uitgaven agv trainingen door RAV.
	Uitbreiding Operationeel Ondersteunende-voertuigen	100.000	100.000	-	Voertuigen zijn aangeschaft.
	Invoering strategische voorraad t.b.v. extreme weersomstandigheden	20.000	-		Middelen zijn nog niet aangeschaft.
	Invoering specialisme rietenkapbrandbestrijding	40.000	-		Middelen zijn nog niet aangeschaft.
	Nieuwbouw Leiden Noord (sluiten kazernes Oegstgeest en Leiderdorp)	-400.000	-		Project loopt.
	Harmonisatie van de adembescherming	-150.000	-	-150.000	Materialen zijn aangeschaft.
Herijken takenpakket	Herijken takenpakket Risicobeheersing	-500.000	-283.000		Besparing 3 formatieplaatsen.
Herijken werkprocessen Vakbekwaamheid	Herijken werkprocessen vakbekwaam worden en vakbekwaam blijven	-150.000	-	-150.000	Project loopt.
Totaal		**-2.340.000**	**-737.000**	**-601.000**	

Heroverwegen formatie- en functieplan

De piketgroepen van de OVD-en zijn samengevoegd en kennen een afbouwregeling. Vanaf eind 2017 zijn, op basis van natuurlijk verloop twee formatieplaatsen binnen de directie bezuinigd.

Herijken (repressieve) materieel- en personeelssterkte op basis van risicoprofiel

De hulpverleningsvoertuigen zijn eind 2017 afgestoten en dit levert een bezuiniging op vanaf 2018. De materialen voor extreme weersomstandigheden en rietenkapbrandbestrijding zijn nog niet aangeschaft.

De M-A-M bezuiniging die wordt gerealiseerd door de nieuwbouw van kazerne Leiden Noord wordt niet gerealiseerd in 2017-2018, maar waarschijnlijk vanaf 2021.

Herijken takenpakket Risicobeheersing

Als gevolg van het herijken van de taken zijn vijf formatieplaatsen bespaard.

Herijken werkprocessen Vakbekwaamheid

Het project is in volle gang. De financiële effecten hiervan worden na 2018 zichtbaar.

Concept-verslag van bevindingen Veiligheidsregio Hollands Midden

Boekjaar 2017

Inhoudsopgave

Omschrijving	Pagina
Aanbiedingsbrief	3
1. Aard en reikwijdte van de werkzaamheden	4
2. Ontwikkeling financiële cijfers	7
3. Controlebevindingen	8
4. Overige onderwerpen	12
5. Single information Single audit (SiSa)	18

Vertrouwelijk
Veiligheidsregio Hollands Midden
Aan de leden van het dagelijks en algemeen bestuur

Utrecht, 5 april 2018

Betreft: Concept-verslag van bevindingen bij de jaarrekening 2017

Geachte leden van het dagelijks en algemeen bestuur,

Hierbij bieden wij u het concept-verslag van bevindingen aan bij onze controle van de jaarrekening 2017 van Veiligheidsregio Hollands Midden (hierna: VRHM), zoals overeengekomen in de door u en ons getekende opdrachtbevestiging (d.d. 14 oktober 2016).

Het concept-verslag van bevindingen bevat een beschrijving van de door ons uitgevoerde werkzaamheden en de bevindingen en conclusies die naar aanleiding van onze werkzaamheden naar voren zijn gekomen. Het concept-verslag van bevindingen is uitsluitend opgesteld voor gebruik door u en mag daarom niet zonder onze toestemming aan derden ter inzage worden verstrekt.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht.

Wij zijn voornemens om u op [datum] te machtigen om onze goedkeurende controleverklaring inzake getrouwheid en de controleverklaring met beperking inzake rechtmatigheid op te nemen onder de overige gegevens in uw jaarrekening 2017.

Wanneer de jaarrekening niet onveranderd wordt vastgesteld door het algemeen bestuur en leidt tot een aangepaste jaarrekening, dient u opnieuw onze toestemming te verkrijgen voor het opnemen van onze controleverklaring.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud van deze rapportage nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly Berk N.V.

Ondertekening alleen in definitieve versie

G.J. van Luyk AA
Director

1. Aard en reikwijdte van de werkzaamheden

1.1 Opdracht

De jaarrekeningcontrole is gericht op het uitbrengen van een onafhankelijk oordeel omtrent de getrouwheid en de rechtmatigheid van de jaarrekening van VRHM. Daarbij hebben wij gecontroleerd of de jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten is opgesteld in overeenstemming met de BBV. Wij hebben onze controle middels gegevensgerichte werkzaamheden (tijdens de balanscontrole) uitgevoerd behoudens de processen rondom het personeel en het betalingsverkeer welke middels systeemgerichte werkzaamheden zijn uitgevoerd. Deze combinatie van werkzaamheden hebben wij op de volgende pagina nader toegelicht.

1.2 Opzet en reikwijdte

Onze controle is gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Het is echter niet uitgesloten dat er afwijkingen voorkomen die voor de jaarrekeningen als geheel niet van belang zijn. Er is geen sprake van een absolute mate van zekerheid. Daarnaast richt ons onderzoek zich niet op het voorkomen en ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid hiervoor berust bij de directie en het dagelijks bestuur van VRHM. Wij zijn hier als accountant dan ook niet voor verantwoordelijk en aansprakelijk.

1.3 Materialiteit

Bij het uitvoeren van onze werkzaamheden hanteren wij een goedkeuringstolerantie, ook wel materialiteit genoemd. Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden inzake de jaarrekening hebben wij de goedkeuringstolerantie gehanteerd in overeenstemming met het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO). Hieruit volgt dat wij voor de jaarrekening een tolerantie voor fouten van € 553.000 (1% van de lasten inclusief toevoeging aan de reserves) hebben gehanteerd en een tolerantie voor onzekerheden van € 1.660.000 (3% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves). Wij hebben een rapporteringsdrempel gehanteerd van € 553.000.

1.4 Grondslagen

Jaarlijks stellen wij vast of de gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en consistent zijn toegepast. Wij zijn van mening dat de gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichten, een getrouw beeld geven van de financiële positie en het resultaat van VRHM.

1. Aard en reikwijdte van de werkzaamheden[vervolg]

1.5 Controleverklaring

Wij zijn voornemens om u op [datum] te machtigen om onze goedkeurende controleverklaring inzake getrouwheid en de controleverklaring met beperking inzake rechtmatigheid op te nemen onder de overige gegevens in uw jaarrekening 2017.

1.6 Geen sprake van niet-gecorrigeerde afwijkingen

Naar aanleiding van de door ons verrichte werkzaamheden hebben wij geen niet-gecorrigeerde afwijkingen en/of onzekerheden geconstateerd welke boven de rapporteringstolerantie van € 553.000 uitkomen.

1.7 Administratieve Organisatie en Interne Beheersing

In het kader van de controle van de jaarrekening 2017 hebben wij onder meer de Administratieve Organisatie en Interne Beheersing (hierna te noemen: AO/IB) beoordeeld. Hierbij is tevens de geautomatiseerde gegevensverwerking betrokken, voor zover van belang voor de jaarrekeningcontrole. Tijdens de uitvoering hebben wij ons gericht op het onderzoeken, beoordelen en toetsen van de AO/IB.

Voor onze bevindingen vanuit de interimcontrole verwijzen wij naar onze managementletter van 5 april 2018.

Wij hebben bij onze gegevensgerichte werkzaamheden geconstateerd dat bij de jaarafsluiting nadere aandacht besteed mag worden aan ontvangsten na balansdatum welke betrekking hebben over het afgelopen boekjaar. Wij merken hierbij op dat deze ontvangsten thans verantwoord worden wanneer zij zijn ontvangen

1.8 Geautomatiseerde gegevensverwerking

Wij onderzoeken de geautomatiseerde gegevensverwerking voor zover wij dat noodzakelijk achten in het kader van de controle van de jaarrekening. De accountantscontrole kan daarom leiden tot andere constateringen dan wanneer een gericht onderzoek naar de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking wel zou plaatsvinden. Aan ons is ook geen opdracht verstrekt met dit doel. De door ons uitgevoerde werkzaamheden hebben evenwel geen bevindingen opgeleverd die wij in dit kader onder uw aandacht moeten brengen.

Over de inrichting van de IT-omgeving hebben wij reeds gerapporteerd in onze managementletter van 5 april 2018.

1. Aard en reikwijdte van de werkzaamheden [vervolg]

1.9 Jaarverslag

De jaarstukken 2017 bestaan uit "het jaarverslag" en de "jaarrekening".
In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting zoals in het boekwerk "jaarrekening" is opgenomen. Het jaarverslag valt hierdoor niet onder de accountantscontrole.

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag, in het licht van de tijdens onze controlewerkzaamheden verkregen kennis en begrip omtrent VRHM en haar omgeving, geen materiële onjuistheden bevat. Tevens hebben wij vastgesteld dat alle verplichte elementen, zoals opgenomen artikel 213 lid 3 onder d van de Gemeentewet, zijn opgenomen in het jaarverslag.

1.10 Managementinzicht en schattingen

Schattingen op basis waarvan sommige jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het management. In uw jaarrekening is sprake van een schattingspost ten aanzien van de materiele vaste activa, vorderingen (voorziening op de post openbare lichamen) en voorzieningen (voorziening groot onderhoud). Wij hebben vastgesteld dat de stelselwijziging en schattingswijziging in de post materiele vaste activa in overeenstemming met de BBV en de financiële verordening 2017 zijn verantwoord in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de voorziening op de post vordering op openbare lichamen toereikend is gevormd. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld waarop uw schatting is gebaseerd. Wij hebben vastgesteld dat dit aanvaardbaar is in het kader van de jaarrekening.

Voor onze werkzaamheden inzake de post voorziening groot onderhoud verwijzen wij u naar paragraaf 3.1.

2. Ontwikkeling financiële cijfers

2.1 Ontwikkeling resultaat

Het overzicht van baten en lasten (exclusief de tussentijdse toevoegingen en onttrekkingen aan reserves) in de jaarrekening laat een negatief saldo zien van € 780.000. Het negatief saldo wordt enerzijds veroorzaakt doordat het saldo aan incidentele baten en lasten (zoals toegelicht op pagina 78 van de jaarrekening) tevens een negatief saldo laat zien van € 294.000. Het negatieve saldo wordt anderzijds veroorzaakt doordat de lasten op het programma brandweer hoger zijn dan de baten.

2.2 Weerstandvermogen

Op basis van de jaarrekening 2017 is het weerstandsvermogen in 2017 afgenomen van € 1.303.000 naar € 917.000. De afname is veroorzaakt door de overheveling naar de reserve Flankerend Beleid voor een bedrag van € 386.000.

Het weerstandsvermogen is hierdoor vrijwel gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit van € 917.322 zoals door u aangegeven in het paragraaf weerstandsvermogen. U wilt daarom het positieve jaarresultaat van € 403.000 toevoegen aan de algemene reserves om het weerstandsvermogen te verbeteren.

3. Controlebevindingen

3.1 Voorziening groot onderhoud

In de jaarrekening van VRHM is een egalisatievoorziening (voorziening groot onderhoud gebouwen) opgenomen ten aanzien van de eigendomspanden. Wij hebben vorig jaar met elkaar besproken dat een onderbouwing niet in alle gevallen aanwezig was en hebben u geadviseerd de onderhoudsrapporten als onderbouwing van de gevormde voorziening te updaten naar de werkelijke situatie. Een eerste aanpassing van de voorziening groot onderhoud heeft plaatsgevonden in 2017. Deze aanpassing heeft geleidt tot een vrijval van € 113.000 in de jaarrekening. Wij achten hiermee de voorziening toereikend op basis van de huidige inzichten.

Het Algemeen Bestuur heeft in de vergadering van 7 december 2017 besloten dat het wenselijk is om te komen tot één regionale integrale verantwoordelijkheid voor het vastgoed van de Veiligheidsregio. Deze integrale verantwoordelijkheid kan gerealiseerd worden zowel in een huur als in een eigendom situatie. De regionaal commandant is de opdracht gegeven om op basis van de bestuurlijke richting betreffende Koop versus Huur van brandweerkazernes met gemeenten in overleg te treden om te komen tot koop of casco-huur van de brandweerkazernes. Hierin wordt ook nadere besluitvorming over brandweerkazernes met een terugkoopdatum in 2018 (en verder) meegenomen.

Wij hebben de afspraak gemaakt dat voor 2018 de volgende acties ondernomen worden:

- Overleg met gemeenten over het wel of niet effectueren van de terugkoop-verplichting.
- Overleg met overige gemeenten over hun positie ten aanzien van huurkazernes.
- Het formuleren van beleid. Planmatige en preventieve onderhoudswerkzaamheden te baseren op kaders. Dit kunnen wettelijke kaders zijn, leveranciers richtlijnen of branche normen. In aanvulling hierop kunnen ook interne eisen en wensen een belangrijke rol spelen: BHM normen. In lijn met de uitgangspunten planmatig beheer per onderhoudsactiviteit aan te geven welk niveau onderhoud het betreft. Antwoord geven op de vraag of en op welke wijze de onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd.
- Het laten uitvoeren (door een gespecialiseerd bedrijf) van een schouw per brandweerkazerne.
- Het laten opstellen (door een gespecialiseerd bedrijf) van een Meerjarenonderhoudsplan per brandweerkazerne.
- Het uit te voeren onderhoud uit het MJOP op nemen in de jaarlijkse onderhoudsplanning in TOPdesk.

3. Controlebevindingen (vervolg)

3.2 Wet normering topinkomens (WNT)

De wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is op 1 januari 2014 in werking getreden. De WNT stelt maxima aan de bezoldiging van topfunctionarissen. In de WNT wordt het begrip topfunctionaris nader gedefinieerd; het wetsvoorstel 'aanpassingswet WNT' benadrukt dat alleen sprake is van een topfunctionaris als sprake is van leidinggeven aan de gehele organisatie. In de WNT worden ook maxima aan bezoldiging van de topfunctionaris gesteld van € 181.000 (2016: 179.000; 2015: € 178.000; 2014: € 230.474). De bezoldiging van topfunctionarissen in deeltijd of met een aanstelling korter dan 12 maanden in een boekjaar, wordt omgerekend naar een voltijdsbezoldiging.

De WNT bevat een openbaarmakingsverplichting van de bezoldiging van topfunctionarissen via de jaarrekening van de organisatie en inzending aan de (vak)minister. Voor andere functionarissen geldt alleen een openbaarmakingsverplichting bij overschrijding van de bezoldigingsnorm.

In de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling VRHM over boekjaar 2017 is op juiste wijze rekening gehouden met de bepalingen uit de WNT. In 2017 heeft een wisseling van de directeur plaatsgevonden bij VRHM. Wij hebben vastgesteld dat deze wisseling binnen juist is toegelicht in de jaarrekening. De bezoldiging van de nieuwe directeur is binnen het kader van de WNT afgesproken waardoor deze rechtmatig is en geen terugbetalingsverplichting optreedt.

Wij geven uw wel in overweging, vanuit het controleprotocol WNT 2017, om voor het boekjaar 2018 een risico-analyse uit te voeren en de IB-maatregelen aantoonbaar vast te leggen.

3. Controlebevindingen (vervolg)

3.3 Europese aanbesteding

In 2017 heeft de VRHM een verdere professionalisering gerealiseerd op gebied van inkoop- en aanbesteding. Inkoop en aanbesteding is niet alleen uit oogpunt van rechtmatigheid van belang maar ook vanuit kostenbesparingen. Het doorlopen van aanbestedingsprocedures vergt een zorgvuldige voorbereiding en aanzienlijke doorlooptijd. Op basis van de ingezette lijn hebben wij er vertrouwen in dat de VRHM in 2018 het deel van de inkopen dat nog niet aan de EU-aanbestedingsregels voldoet verder zal verlagen.

Ondanks de goede stappen die de VRHM heeft gerealiseerd voldoet een deel van de inkopen in 2017 nog niet aan de geldende Europese inkoop- en aanbestedingsregels. Naar aanleiding van de uitgevoerde rechtmatigheidscontrole hebben inkopen tot een bedrag boven de goedkeuringstolerantie van € 553.000 nog niet conform de EU-aanbestedingsregels plaatsgehad. Dit bedrag resulteert in een rechtmatigheidsfout die zal leiden tot een controleverklaring met beperking ten aanzien van de rechtmatigheid.

3. Controlebevindingen (vervolg)

3.4 Geen (materiële) afwijkingen die in het oordeel moeten worden betrokken in het kader van begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op Artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door het bestuur zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting, via de verordening op het financieel beheer en het controleprotocol.

Het systeem van budgetbeheer en –bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan het bestuur, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan het bestuur van budgetoverschrijdingen brengt het risico met zich mee dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van het Algemeen Bestuur.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de kadernota rechtmatigheid die door de commissie BBV is uitgebracht. Een belangrijke inhoudelijke aanvulling betreft de vaststelling, dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat het bestuur nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij open-einde regelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat het bestuur geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden gegeven, worden betrokken. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen.

In de jaarstukken 2017 legt het bestuur in de toelichting op het overzicht van baten en lasten verantwoording af over de realisatie van de lasten en baten ten opzichte van de begroting na wijziging.

Uit de analyse blijkt een overschrijding van de begrote lasten op de programma's Brandweer (ad € 992.000) en GMK (ad € 12.000). Wij hebben vastgesteld dat deze juist in het jaarverslag en de jaarrekening zijn toegelicht.

4. Overige onderwerpen

4.1 Wijzigingen BBV

Op 5 maart 2016 zijn door Commissie BBV de wijzigingen gepubliceerd die vanaf boekjaar 2018 van kracht worden voor gemeenschappelijke regelingen. De doelstelling van de wijzigingen betreft een versterking van de horizontale sturing door provinciale staten en raad.

Het betreft de volgende wijzigingen:

1. Uniforme taakvelden: betrouwbare informatie voor interne sturing en externe vergelijkbaarheid;
2. Beleidsindicatoren: sturen op de effecten van beleid;
3. Meer zicht op de bijdrage van verbonden partijen aan het bereiken van de beleidsdoelstellingen;
4. Beter inzicht in de kosten van de overhead en een eenvoudiger wijze van toerekening van kosten en rentelasten;
5. Het activeren van investeringen met maatschappelijk nut;

Hieronder hebben wij bovengenoemde wijzigingen toegelicht:

Ad. 1. Uniforme taakvelden

Voorgeschreven wordt dat het bestuur de ramingen en realisatiecijfers in het kader van de begrotingsuitvoering (de uitvoeringsinformatie), opstellen aan de hand van bij ministeriële regeling vast te stellen taakvelden. Een taakveld is een eenheid waarin de programma's worden onderverdeeld. Dat betekent dat bij het opstellen van de begroting respectievelijk de jaarrekening er een totaaloverzicht is met geraamde dan wel gerealiseerde baten en lasten per taakveld en het verdelingsprincipe op basis waarvan de taakvelden over de programma's zijn verdeeld. Deze overzichten worden als bijlage aan de begroting en jaarrekening toegevoegd. Het bestuur kunnen de taakvelden verder naar behoefte onderverdelen in deeltaken en activiteiten. De taakvelden kunnen daardoor bovendien toebedeeld worden aan meerdere programma's. Dit maakt het mogelijk om de taakvelden naar eigen behoefte in te zetten als instrumenten voor interne sturing bij de uitvoering van de programma's.

4. Overige onderwerpen (vervolg)

Ad. 2. Beleidsindicatoren

De raad moet in de beleidscyclus zich een oordeel kunnen vormen over de behaalde beleidsresultaten uit het verleden een inschatting kunnen maken van de – met het voorgestelde beleid – te behalen resultaten in de toekomst. Doelstelling is te bewerkstelligen dat de resultaten van de beleidsmatige inspanning van gemeenschappelijke organisatie meer inzichtelijk wordt en een grotere rol in de begrotings- en verantwoordingscyclus te kunnen laten spelen, wordt voorgeschreven dat het programmaplan per programma – naast de doelstelling en de beoogde maatschappelijke effecten – ook beleidsindicatoren bevat die voor de beleidsdoelstelling relevant zijn.

Daarnaast is het in het kader van de wens om tot meer vergelijkbare resultaten te komen van belang dat gemeenschappelijke organisaties een basis set van beleidsindicatoren hanteren bij de begroting en de jaarstukken die uniform is. De voor de basis set ontwikkelde indicatoren voor gemeenschappelijke organisaties zijn door een werkgroep onder leiding van de VNG en KING ontwikkeld en samengesteld. In de basis set zal de nadruk liggen op outcome-indicatoren waardoor de indicatoren door provinciale staten en de raad kunnen worden gebruikt voor sturing op maatschappelijke effecten. De beleidsindicatoren worden niet genormeerd door andere overheden. Er worden evenmin streefwaarden aan gekoppeld.

Ad. 3. Verbonden partijen

Gemeenschappelijke organisaties blijven verantwoordelijk voor de taken die zij door verbonden partijen laten uitvoeren. Het is daarom van belang dat de raad in het proces van begroting en verantwoording de benodigde informatie krijgen om de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daarmee gepaard gaande risico's te kunnen beoordelen en te laten meewegen in het proces van horizontale sturing en verantwoording.

Voor een adequate verantwoording hoe verbonden partijen bijdragen aan de realisatie van de doelstelling van de programma's is het niet alleen noodzakelijk inzicht te hebben in hun beleidsmatige prestaties van verbonden partijen maar ook in hun financiële positie.

Het BBV verlangt niet langer dat in de visie over de verbonden partijen in de paragraaf ook een koppeling wordt gelegd naar de realisatie van de doelstellingen die in de (programma)begroting zijn opgenomen. De visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen kan beperkt blijven tot een algemene visie op en de beleidsvoornemens omtrent het inschakelen van verbonden partijen. Informatie over de wijze waarop verbonden partijen per programma bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van de programma's kan bij de behandeling van de programma's zelf in de begroting worden opgenomen.

4. Overige onderwerpen (vervolg)

Ad. 4. Inzicht in kosten overhead

Om provinciale staten en de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, wordt voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. In de programma's hoeven dan alleen de kosten te worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Doordat het overzicht in het programmaplan wordt opgenomen is het niet langer nodig om op een complexe wijze de overheadkosten aan programma's toe te rekenen. Door Commissie BBV is in april 2016 een notitie overhead uitgebracht waarin een nadere toelichting wordt gegeven over wat onder kosten overhead wordt verstaan en op welke wijze deze moeten worden verantwoord.

Ad. 5. Activeren van investeringen met maatschappelijk nut

De systematiek van activering en afschrijving voor alle investeringen wordt gelijk getrokken. Dit om te bewerkstelligen dat de kosten van de investeringen ten laste komen van burgers en bedrijven die er profijt van hebben. Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. Daarmee wordt tegelijkertijd een betere vergelijkbaarheid van deze kosten verkregen.

De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan. De keuze voor geleidelijke invoering betekent dat pas over 30 tot 40 jaar alle investeringen op een gelijke manier worden afgeschreven. Dit betekent dat de financiële vergelijkbaarheid – op dit punt – geleidelijk zal verbeteren.

4.2 Raamwerk BBV: het stelsel van baten en lasten

In 2003 is het document 'Uitgangspunten gemodificeerd stelsel van baten en lasten provincies en gemeenten' gepresenteerd. Als gevolg van de wijzigingen in het Besluit begroting en verantwoording (BBV) in 2016 is dit document in 2017 herzien. Belangrijkste doelstellingen die zijn gerealiseerd bij de wijzigingen van het BBV, zijn de vergelijkbaarheid van overheden onderling en de verbetering van het inzicht in de financiële positie. Het doel van dit geactualiseerde document 'raamwerk BBV: stelsel van baten en lasten' ("raamwerk BBV") is het bevorderen van een eenduidige interpretatie van de begroting en jaarstukken van gemeenten door het uitwerken van welke uitgangspunten en principes belangrijk zijn bij het opstellen en inrichten van deze stukken en waarom. Daarbij beperkt het document zich tot de financiële informatie. Centraal daarbij staan de principes die ten grondslag liggen aan het begrotingsstelsel dat voor gemeenten en provincies is voorgeschreven in het BBV.

4. Overige onderwerpen (vervolg)

4.3 eFacturatie

Het Ministerie van Economische zaken wil elektronisch factureren (e-factureren_ binnen de overheid stimuleren. E-factureren is het digitaal versturen van facturen door de leverancier en het digitaal ontvangen en verwerken hiervan door de ontvanger.

Begin 2019 wordt een Europese Richtlijn van kracht die lokale en nationale overheden verplicht om digitale facturen (de zogenaamde e-facturen) te ontvangen. Ook gemeenschappelijke organisaties moeten ervoor zorgen dat e-factureren mogelijk wordt.
Op basis van EU-richtlijn (2014/55/EU) moeten alle (aanbestedende diensten van) overheden per april 2019 e-facturen kunnen verwerken. Het ministerie van Economische Zaken is vorig jaar gestart met het omzetten van de verplichtingen uit de richtlijn in Nederlandse wetten en regels. Ministeries zijn al sinds 2012 verplicht om elektronische facturen te accepteren.

Om dit te bewerkstelligen is gekozen voor een standaard bestandsformaat voor de facturen. Dit is het UBL 2.0–formaat: een XML-formaat met een standaardopzet voor bijvoorbeeld factuurnummer, factuurdatum, ordernummer etc.

Deze ontwikkeling gaat ook zijn weerslag hebben op de interne beheersing van uw organisatie. Wij adviseren om hierop tijdig te anticiperen en uw organisatie gereed te maken voor het werken met e-facturatie. Tevens adviseren wij u om contact op te nemen met uw software leverancier om te controleren in hoeverre uw software gereed is voor UBL 2.0.

4.4 Status verplichte rechtmatigheidsverantwoording door colleges B&W

In 2016 heeft de minister van Buitenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties middels een brief de Tweede Kamer geïnformeerd dat de rechtmatigheidsverantwoording over de jaarrekening die nu nog door de accountant wordt afgegeven in de toekomst moet worden afgegeven door colleges van B&W. Deze maatregel is een van de resultaten van de Stuurgroep Vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), die bestaat uit de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). Daarnaast zijn ook het ministerie van Financiën en de commissie BBV vertegenwoordigd.

Het ministerie wil dit najaar starten met een pilot, om een aantal gemeenten de kans te geven ervaringen op te doen met het opstellen van een rechtmatigheidsverantwoording. In die pilot zal de externe accountant nog steeds zijn wettelijke rechtmatigheidscontrole uitvoeren, parallel aan het werk van het college. De verwachting is dat niet eerder dan in 2020 gemeentebesturen verantwoording gaan afleggen over de rechtmatige uitvoering van de begroting.

4. Overige onderwerpen (vervolg)

4.5 Nieuwe rechtspositie ambtenaren

Ambtenaren krijgen zoveel mogelijk dezelfde rechten als werknemers in het bedrijfsleven. Dit staat in de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren. Voor ambtenaren geldt straks het private arbeidsrecht. Net als voor werknemers in het bedrijfsleven nu al het geval is. De Eerste Kamer heeft op 8 november 2016 ingestemd met het wetsvoorstel. Het plan is dat de wet ingaat op 1 januari 2020. Wij adviseren u om, als dat nog niet gebeurd is, op korte termijn te bepalen wie binnen uw gemeenschappelijke organisatie verantwoordelijk is voor de transitie naar het private arbeidsrecht. Het is van belang om de transitie van begin af aan goed te regisseren.

4.6 Fraude en naleving wet- en regelgeving

Het management is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken.

Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid maakt het management gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij, in het kader van NV COS 240/250, de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiële) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot fraude.

4. Overige onderwerpen (vervolg)

4.7 Onafhankelijkheid externe accountant

In dit rapport vragen wij uw aandacht voor een aantal aspecten inzake onze onafhankelijkheid als externe accountant.

Dit verslag is een van de waarborgen die conform de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) jaarlijks moeten worden opgesteld en met u moeten worden besproken.

4.8 Bevestiging onafhankelijke positie

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

4.9 Kwaliteitsborging

Baker Tilly Berk heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten;
- cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- in- en extern kwaliteitsonderzoek;
- reviews door partners die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijk/deskundig oordeel.

5. Single information Single audit (SiSA)

5.1 Geen controleverschillen in de SiSa bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten, Artikel 5 lid 4, dienen wij te rapporteren over de fouten en onzekerheden van de SiSa regelingen.

Code	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
A2	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)	Niet van toepassing	€ 0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling

Contactgegevens:

G.J. van Luyk AA
Director
Emailadres: f.vanluyk@bakertillyberk.nl

J.C. den Hartog
Supervisor audit
Emailadres: j.denhartog@bakertillyberk.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly Berk N.V.

Bezoekadres
Papendorpseweg 99
3528 BJ Utrecht

Postadres
Postbus 85007
3508 AA Utrecht

+ 31 (0)30 258 70 00